პროლეტარეტო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

სალიტერატურო გაზეთი

ფასი 40 კაპ.

1933 წ. 24 ივლისი | საქ. საბჭოთა მწერლების კავშირის ყოველდღიური გაზეთი | № 16 (42)

საქართველოს სსრ. ეროვნული ბიბლიოთეკა

მ. ტოროშელიძე

თანამედროვეობის დიდი პოეტი*)

დღეს საბჭოთა საქართველოს მშრომელი ხალხი და მთავრობა საიუბილეო უმართავს თავის საყვარელ პოეტს **გალ. ტაბიძეს.** ჩვენ ბოლშევიკებმა ვიცით მადლობის გადახდა, ვიცით აგრეთვე საყვედურიც; თუ ვიცით ჯილდო, ვიცით აგრეთვე ხასჯელიც და არა ყოველ ნიჭიერ კაცს ვაფასებთ, არა ყოველ ნიჭიერ კაცს ვუცხადებთ მადლობას. ნიჭიერი ბევრი იბადება ამ ქვეყნად. ბუნება ძალიან უხვად იძლევა ტალანტებსა და გენიოსებსაც, მაგრამ კაპიტალისტური წესწყობილება ნთქავს ამ ტალანტებს, არ იძლევა მათი გაშლის შესაძლებლობას. ბევრს ბევრი ფიზიკურად იღუპება, ხოლო ვინც არ იღუპება, მას კაპიტალისტური ურთიერთობა თავის ღმერთს ალოცებს. კაპიტალისტური წყობილების პირობებში, ის, ვინც გადურჩება ამ მუსრაუჭებს, ვინც თავის სამოქმედო გზად დასახავს დაჩაგრული კლასის სამსახურს, განუსაზღვრელ, ყოველმხრივ დარბევას განიცდის. ემორჩილება საზოგადოებრივი განვითარების საერთო კანონებს. მარქსისტ-ლენინელების შეხედულებით პოეტური შემოქმედება ისე, როგორც სხვა იდეოლოგიური შემოქმედება, მჭიდროდ დაკავშირებულია საერთო სოციალურ პოლიტიკურ ვითარებასთან, რომელიც მასზე გავლენას ახდენს. პოეტის სულის მასაზრდოებელი, მისი შთაგონების წყარო ის პირობები და წრეა, რომელშიდაც ის მოქმედებს. თვით ისეთი განწყობილებები პოეზიაში, როგორიც არის პესიმიზმი თუ ოპტიმიზმი, მსოფლიო მოტივები თუ ნაციონალური, რომელიც, ერთია შეხედვით, თითქოს სრულიად შემოხვევითი არის და პოეტის პირად თავისებურებაზეა დამოკიდებული, ბოლოს და ბოლოს პოეტზე ამ გარე-პირობების ზეგავლენის ნაყოფია, მისი ანარეკლია.

მოკლე სიტყვაში, რასაკვირველია, ვერ დავისახავ მიზნად ამოვწურო გალ. ტაბიძის მეტად მრავალმხრივი შემოქმედებითი გზა; მე მხოლოდ ზოგად ხაზებში შევეხები მას.

როდესაც ჩვენ ვამბობთ გარემო—სოციალ ეკონომიური პირობები ზემოქმედებას ახდენენ პოეტის შემოქმედებაზე, ჩვენ პირველ საკითხად ვაყენებთ: როდის, რა ეპოქაში, რა პირობებში ჩამოვიდა და დაიწყო მოღვაწეობა და განვითარება გალ. ტაბიძემ?

პირველი მისი ლექსი დაიბეჭდა 1908 წელს, ეს უკვე გვიჩვენებს, რა ეპოქასთან გვაქვს საქმე. ეს არის შავი რეაქციის დრო, როდესაც რევოლუციურ ხალხზე გმძავრებული თვითმპყრობელობა დათარეშობს, როდესაც ციმბირს, კატორღას, სარჩობელას ეწირებიან მებრძოლნი, ხოლო გადარჩენილნი კი იატაკქვეშ განაგრძობენ გმირულ მუშაობას, არალეგალურ ცხოვრებას ეწევიან.

1908-1910 წლები—ეს უაღრესად გმძავრებული შავი რეაქციის წლები. ეს გამობატულებას ჰპოულობს იდეოლოგიის ყველა დარგში და კერძოთ ლიტერატურაშიაც. და მახასიათებელი ამ ეპოქის ის არის, რომ რევოლუციის ბევრი თანამგზავრი, რომელიც რევოლუციის დროს ქვეყანას აყრუებდა რევოლუციური ფრაზეოლოგიით, ჩამოშორდა რევოლუციას და თავი შეაფარა ბურჟუაზიის ბანაკს, განიცადა ბურჟუაზიული გადაგვარება. ნაცვლად თავდადებისა, ნაცვლად ახალი იდეის სამსახურისა ჩვენ ლიტერატურაში ვხედავთ ეროტომანიას, პორნოგრაფიას, ფილოსოფიაში — იდეალიზმს და ყველა ისეთ რევლენების გამახასრებას, რომელიც მოასწავებენ დაქვეითებას, ტემპერატურა ლიტერატორებს უფრო მაღალი ქვთ, ვიდრე კულტურის სხვა ისტატებს, ამბობენ, რომ ეს მუშაობის ხასიათით აიხსნებაო; არ შევდივარ განსჯაში, რამდენად სწორია ასეთი განმარტება. ინჟინერის და ინჟინერის ინდივიდუალიზმი განპირობებულია მათი სპეციალობით: ასტრონომისა და ასტროფიზიკოსისათვის სავალდებულო არ არის იცოდეს ბიოლოგია, მედიცინა; ორთოქლმავლების ან ხიდების მშენებლებს აღბად შეუძლიათ არ იცოდენ ეთნოგრაფია ან ზოოლოგია,

*) სიტყვა წარმოთქმული გალ. ტაბიძის საიუბილეო საღამოზე 5 ივლისს სახელმწიფო ოპერის თეატრში.

ბას, დაცემას. რა შეეძლო ამ პირობებში პოეტს უნდა გაეკეთებია პროლეტარიატს მომხრეთ ლტერატურაში? ის ცოტაოდენი პროლეტარული მწერლები, რომლებიც მათთან მუშაობდენ მეტად სუსტნი იყვნენ, რომ დაეჩნიათ ძლიერი კვალი და თავის ფერხულში ჩაებად მშრომელნი, პატიოსანი ზოდვაწენი, და აი ასეთ დროს იქმნება მიმართულება, რომელიც ბურჟუაზიას არ ემსახურება პირდაპირ და აშკარად, მაგრამ არც პროლეტარიატის სულისკვეთებას გამოხატავს, ის, აბა ვთქვათ, შუა გზაზე დგას და წვრილ-ბურჟუაზიული რყევის, გაუბედაობის, უმიედობის(სასოწარკვეთილების გამომხატველია. გალ. ტაბიძე ამ მიმართულებას ეკუთვნოდა წარსულში. გალ. ტაბიძე ვერ ჩამოუალიბდა თავიდანვე პროლეტარიატის მწერლად, ვერ გახდა მებრძოლი პროლეტარიატის მიზნებისათვის, ახალგაზრდა გალაქტიონი 1908 წელში გამოსული განიცდის იმას, რასაც განიცდიან წვრილ-ბურჟუაზიის ფენები. გამძვინვარებული რეაქცია ყველაფერს, ყოველივე ახალს, ყოველივე პროგრესიულს სპობს. სწორედ ამ საერთო დავრდომილობის, საერთო უნუგეშობის გამომხატველია მაშინდელი წვრილ-ბურჟუაზიული მწერლობა. ეს დაღი აზნის გალ. ტაბიძის პოეზიას ამ პერიოდში. და ეს იმ მხრივ კი არა, რომ ის შეგნებულად ემსახურება წვრილ-ბურჟუაზიას, არამედ იმ მხრივ, რომ მას ვერ უპოვნია თავისი ნამდვილი გზა და ამ გზის ძებნაში თვითონაც განიცდის დიდ სევდას, ოიდ მწუხარებას, მაგრამ მის ლექსებში თქვენ ხედავთ ოსტატს, მიუხედავად იმისა, რომ ის არ ეთანხმება თქვენს სულისკვეთებას. თქვენ გრძნობთ სიმპატიას იმ პირისადმი, რომელიც ასეთ ძიებაშია, რომელიც ვერ ურიგდება საერთო დავრდომილებას და საკუთარ პროვინციებში ჩაკეტილი თავის გულს ასკდება, ელის, როდის გამოიდარებს; რომ მან შესძლოს თავისი ნიჭის გაშლა.

მე მოვიყვან—ერთ ლექსს, სწორედ იმის დასამტკიცებლად, რომ ის რევოლუციონერებიც, რომლებიც მაშინ იმალებოდენ, რომლებიც თავს აშკარად ვერ გამოყოფდენ, ცდილობენ გალ. ტაბიძეში დაენახათ რევოლუციის თანამგრძნობი, თუნდაც ირჩოფულად, თუნდაც გადაკრულად რევოლუციის შესახებ მომღერალი პოეტი.

გურიის მთები ლამაზია, და გალ. ტაბიძემ იცის როგორ დახატოს ლამაზი სურათი, მაგრამ ეს არ არის აქ შესანიშნავი, ეს ყველ შემთხვევაში ამ მხრივ არ მაინტერესებს ეს ლექსი დავასახელო.

„წინ მეტლეტე!
ეგ ცხენები გააქანე, გააქანე!
მსურს, რომ ერთხელ კიდევ ენახო გაზაფხულის მთები მწვანე.
მსურს, რომ დაფნით გადავხლართო მძიმე ფიქრთა ოკეანენ...
წამიყვანე!

აქ რევოლუციონერი ამბობს, რომ პოეტს უნდა გაიქცეს სადღაც შორს ამ გაურემოდან.

ვდგევარ მთაზე... და სრუმის იდუმალი მესმის ენა
და მიტაცებს სწრაფი ფრთებით პოეტური ალმაფორენა
ვხედავ სორენს, ვხედავ დაფნარს, ვხედავ [illegible] ...ალს,
ვხედავ სოფლებს სიცოცხლისას, გაბაალების თვალით მზირალს

პოეტის მიერ აქ მოცემულია ისტორიი, რომლის მიხედვითაც რევოლუციონერს თვალწინ ეხატება ის ნახაკრალი, სადაც გურიის მშრომელმა ხალხმა ხელჩართული ბრძოლა გაუმართა თვითმპყრობელობის ჯალათებს. ალბათ ამ ნსაკრალზე ჰფიქრობს პოეტი. მაგრამ არ ამხელს რადგან მას გამხელა არ შეუძლია.

პოეტი გვიჩვენებს უმწეო მდგომარეობას, როცა მას ვერ მოუნახავს წრე, სადაც უნ-

არა გვირგვინი არამედ პატაკი

პოეტ გ. ტაბიძის 25 წლის სამლდეა, მაშასადამე, ჯერ კიდევ ადრეა შეეკუჯამოთ, თუ რა მისცა საიუბილეო დღეებმა ჩვენს საბჭოთა საზოგადოებრივობას, მწერლობას და თვით იუბილიარს. მიუხედავად ამისა, 5 ივლისს ტფილისის საოპერო თეატრში მოწყობილმა საიუბილეო საღამომ მკაფიოდ გამოარკვია, თუ რა ხასიათს და დანიშნულებას აძლევს პარტია, ხელისუფლება, მასების აქტიური საიუბილეო ზეიმს.

იმას, რის მოწმეც ჩვენ ვიყავით ამ დღეს, არ შეიძლება ეწოდოს იუბილეტრადიციული გაგებით. ეს იყო მწერლისაგან გავლილი გზის დათვალიერება, და შემოქმედების შეფასება.

მათ არა მარტ ოდენ ფასეულს პოეტის წარსული ღვაწლი, არამედ მისცეს მას „ნაკაზიც“ შემდგომი პოეტური შემოქმედებისათვის.

მუშათა კლასმა, მისმა ავანგარდმა — კომუნისტურმა პარტიამ, მისმა მთავრობამ ცნო გალ. ტაბიძე თავის პოეტად.

ყველა მწერალი როდი ხდება ღირსი, რომ სოციალისტური ქვეყნის მოწინავე ძალებისაგან ასეთი პატივი მიიღოს.

გალ. ტაბიძემ კი, როგორც ეს ხაზგასმით აღნიშნა საიუბილეო საღამოს თავმჯდომარემ — საბჭოთა მწერლების კავშირის ხელმძღვანელმა ამხ. მალაქია ტორეშელიძემ, ეს პატივი უდავოთ დაიმსახურა.

თავის სამწერლო მოღვაწეობის განთიადზე პოეტი ეკითხებოდა თავს:

„სათ მიეცეკარ ჩემს მოწყენილ გზას,
სად ვპოვებ შვებას მიუსაფარი,
რას მომცემს ისეთს მე საქართველო
და ან რას მისცემს მას ჩემი ქნარი?“.

ამ კითხვას პოეტი თავად ასე უპასუხებდა:

„არ ვიცი, მაგრამ უმიზნობაში
ფიქრს ვერ კაკავებ ცრემლად მონაქუხს,
მწუხვარ... ეეძახი სიცოცხლის მიზნს,
მაგრამ არაფინ იძლევა პასუხს“.

ის წრე, მაშინდელი საზოგადოების ის ფენა, რომელსაც პოეტი მიმართავდა, მარტოოდენ ვერ მისცემდა მას „სიცოცხლის მიზნს, მაგრამ, როცა პოეტმა თავისი „მოწყენილი გზა“, თავისი შემოქმედების მისამართი შესცვალა, როცა „ცრემლად მონაქუხნ“ ფიქრების ნაცვლად პოეტის ნაწერებში გაისმა რევოლიუციონური შოლუდება, მის ძახილს გამოეხმაურა მთელი რევოლიუციონური საქართველო და წინად მიუსაფარმა ბოსლანმა ჰპოვა არა თუ თავშესაფარი, არამედ საპატიო ადგილი ახალი ქვეყნისათვის მებრძოლთა რიგებში.

ეს ფაქტი აღნიშნა 5 ივლისის საიუბილეო სხდომაზე ტფილისის კომიტეტის კატტაროპის გამგემ ამხ. ჯ. იმედაძემ.

რა მისცა რევოლიუციონერმა საქართველომ გალ. ტაბიძეს?

ის, რაზედაც ვერ ოიცნებებდა წინანდელი საქართველოს ვერც ერთი მისი ტოლი პოეტი. ეს არ მოგეჩვენებათ გადაჭარბებად, თუ ჩაუკვირდებით 5ივლისის საიუბილეო შეკრებას.

მართლაც, როცა პოეტს დამკვრელ მუშაკ — ამხ. ვ. ნაზარბეგოვის პირით მიმართავს, ტფილისის ორთქლმავალ ვაგონების შემკეთებელი ქარხანა, საწარმო, რომელიც წასულში წარმოადგენდა რევოლიუციონურ მოძრაობის კერას ა.-კავკასიაში და დღეს არის ერთ-ერთი მოწინავე წარმოებათაგანი მთელს კავშირში, ქარხანა, რომელიც ღირსეულად ატარებს მსოფლიო პროლეტარიატის ბელადის ამხ. სტალინის სახელს, როცა ამ ქარხნის წარმომადგენლები გამოდიან იუბილიარის წინაშე და ლაპარაკობენ რა გააკეთეს ამ ქარხნის დამკვრელებმა სოციალისტური ტრანსპორტისათვის,—ეს იმის მაჩვენებელია, თუ როგორ აფასებს პროლეტარიატი რევოლიუციონურ მწერლობას და მის საუკეთესო წარმომადგენელს.

როცა ამასვე მოახსენებენ იუბილიარს ტფილისის სხვა მნიშვნელოვანი საწარმოები, ხოლო სტალინის სახელობის იგივე ქარხანა აცხადებს, რომ მას თანდათან აკლდება მუშა მებრძოლთა ძველი კადრები, რომ ამ კადრს სცვლის ჯერ კიდევ კლასობრივად გაუთვითცნობიერებელი ახალგაზრდობა, და ავალებს პოეტს მონაწილეობა მიიღოს ახალგაზდების სოციალისტურ აღზრდაში,—ეს მთელი სიმჭევრით მეტყველებს, თუ როგორ ესმის პროლეტარიატს მწერლობის დანიშნულება, თუ რა როლს აკისრებს იგი პოეტს გალ. ტაბიძეს სოციალისტურ შენებლობაში.

შემდეგ, როცა ქართული დიკიზიების წარმომადგენელი, სამხედრო თადაკცის თემებზე იუბილიარის ნაყოფიერი მუშაობით აღფრთოვანებული ბუდარი — ამხ. ბ. მირონტაძე სამუშაოდ იწვევს პოეტს წითელი ჯარის ნაწილებში, — ამით იგი ამბობს, რომ პოეტი გალ. ტაბიძე არის წითელი არმიის რიგებში დარაზმული ახალგაზრდობის წითელი მეთაური, მათი აღმზრდელი და მომწოდებელი ქვეყნის თავდაცვისათვის.

და დასასრულ, როცა ა.-კავკასიის ბოლშევიკური შტაბის — ა.-კ. სამხარეო კომიტეტის კოლტაროპი ამხ. აღამალიანი ამბობს ეროვნული სინანულს, რომ პოეტი გ. ტაბიძე არ არის თარგმნილი ა.-კავკასიის ხალხთა ენებზე და იძლევა დაპირებას პარტია მიიღებს ზომებს ამ ნაკლის გამოსასწორებლად, — ეს იმას მოასწავებს, რომ პოეტ გალ. ტაბიძის სამოქმედო ასპარეზი სცილდება საქართველოს ფარგლებს, რომ იგი არის ა.-კავკასიის და მთელი კავშირის პროლეტარიატის მწერალი.

ეს ის არის ის ჯილდო, რომლითაც პროლეტარიატმა დაასაჩუქრა თავისი მწერალი.

განა წინათ ამაზე უყვეთესი ჯილდო ღირსებიათ? ამაზე უფრო საპატიო ადგილი მოუპოვებიათ მწერლებს, პოეტებს, რომელთა უმრავლესობა წინათ და ეხლაც კაპიტალისტურ ქვეყნებში, მ. გორკის გამოთქმით, იყო და არის ბურჟუაზიის საზოგადოებრივი მასხარები.

პოეტი გ. ტაბიძე ძალიან შორსაა ბურჟუაზიული მწერლის ასეთი დანიშნულებისაგან.

„ყოველ დროს, ყოველთვის, ყოველგან“ იგი ცრის ხალხი დაბრჩება მათთან
„ვინც კიდევ გეგმრძოლებს იმედით,
ვინც მედგრად დახვდება მტრის რისხვა-მუქარას“.

ვ. წ—ძე.

მუშათა კლუბებში

11 იელისს, ორგორონიკიძის სახ. ბაღში თეატრის ღია სცენა განსაკუთრებით იზიდავდა მაყურებელთა ყურადღებას.

საზეიმო საღამო გახსნა ძველმა რევოლიუციონერმა, მემანქანე **სოლომონ დოლიძემ.**

გალაქტიონ ტაბიძის პოეტურ შემოქმედებას უფრო ვრცლად ახასიათებს ამხ. **ბესო ყენტი.**

საკუთარი ლექსებით გამოდიან პოეტები **ჯ. ლორთქიფანიძე** და **ვასო გორგაძე.**

მახსონი **უმანგი ჩხეიძე** ხ. **ჭიჭინაძე** და ვ. **ანჯაფარიძე** კითხულობენ გ. ტაბიძისადმი მიძღვნილ ლექსებს.

—:—

21 ივლისს პლეხანოვის სახელობის კლუბში გალაქტიონ ტაბიძე 25 წლის თავის აღსანიშნავად გაიმართ საზეიმო საღამო. გ. ტაბიძის შემოქმედების შესახებ მოხსენებით გამოვიდა ამხ. **ბ. ყენტი.** იუბილიარს მიესალმენ მუშათა ორგანიზაციების წარმომადგენლები.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

გ. ტაბიძის გამოსვლა

(საიუბილეო საღამოზე ოპერის თეატრში)

ამხანაგებო, მე დღეს იმდენად აღელვებული ვარ ასეთი სიყვარულით, იმ გულთბილი დამოკიდებულებით, რომელიც თქვენ გამოიჩინეთ როგორც ჩემდამი, ისე თანამედროვე ქართული მწერლობისადმი, რომ სიტყვაც ვერ მიპოვია საპასუხოთ ეგრძნობის გამოსახატავად. მადლობას მოვახსენებთ ყველას, ვინც ასე გულწრფელად დაიფასა ჩემი 25 წლის მუშაობა. ნება მიბოძეთ გულახდილად მოგახსენოთ, რომ

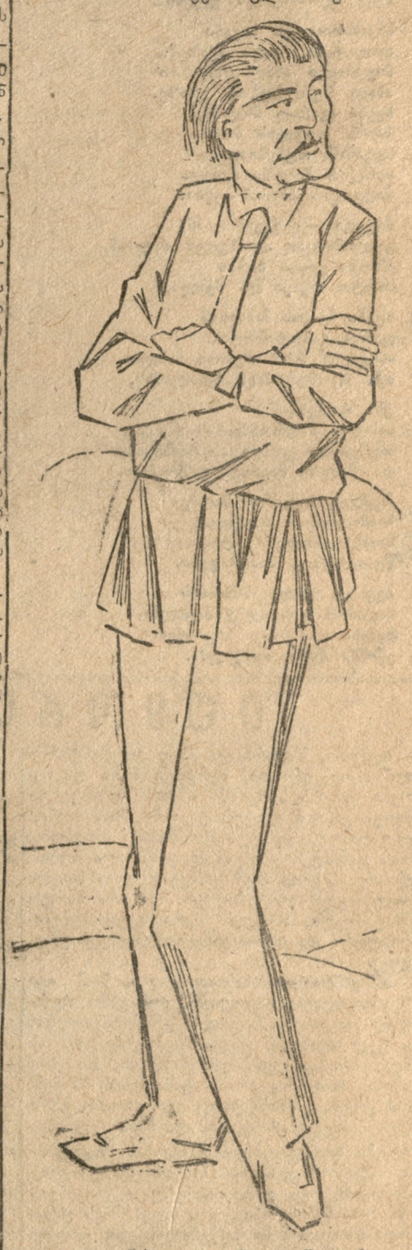

ნახატი—დ. ნაცვლიშვილის.

ასეთი ამხანაგური მოპყრობა, ასეთი გულწრფელი დაფასება ჩვენ ძალას გვმატებს, ენერგიას გვიორკეცებს, შესაძლებლობას გვაძლევს — კიდევ მეტი ინტენსიობით, ნება მიბოძეთ ჩემი მადლობა დავამთავრო პატარა ლექსით:

რევოლიუციონერს ჯერ არ ანახულს, ჯერ-არ-ვგრძნობილს,
უდიდეს თავის ნებისყოფით გმირულს,
ოცდაერთს,
თვალწინ გადაშლილ გარდატეხილ უდიადეს აზრს,
მრავალი ათასს მტკიცე ძალით დაკავშირებულს;
აღფრთოვანებას მასებისას, მილიარდიან ძლიერ ტალღებად რომ მიღელავს ახალის ძალით.
ენერგიკესი დაეინებით რომ ანგრევს კარებს
მილიონების უფაქრთოოესს პორიზონტებთან,
ნგრევას, ო, ნგრევას დაუნდობელ ნგრევას ძველისას
კარჩაკეტილი ცხოვრებიდან—გაიხედეთ მზეზე.
ულმობელ ტრიალს ისტორიის მედგარი ბორბლის
რევოლიუციონურ საქართველოს
ნახტომს უდიდეს, უზარმაზარს, განსაცვიფრებელს,—
რევოლიუციონურს, ჯერ-არ-ნახულს, ჯერ-არ გაგონილს
ვაშა ამ ახალ საქართველოს, ვაშა შენ.

მ. გოგრაკი

„ჩვენი სინამდვილის სიმაღლეზე“

ლიტერატორმა უნდა იცოდეს თუ ყველაფერი არა, რაც შეიძლება მეტი ასტრონომიზე და ზეინკალზე, ბიოლოგზე და მეერავზე, ინჟინერზე და მწყემსზე. საკმაო არ არის ვთქვათ ბაღლინჯოზე, რომ ის წითელია ან მოწითალო, როგორც ჩვეულებრივ ამბობენ ჩვენი ლიტერატორები პროლეტარიატის მტრებზე. „კარგად ესმით ჩვენ მწერლებს ზოგიერთი ამის მსგავსი ძველი აფორიზმები: „შენ მეფე ხარ—იყავი ერთი“, ეს აფორიზმი სწორი არ არის, მეფეებს ყავდათ უამრავი სხვადასხვა მსახური, მეფეების მსგავსად ლიტერატურის ბარონებიც სცდილობენ იყოლონ შინა ყმები. მწერლების სახელმძღვანელო დავთრიდან ამოშლილი არ არის მეორე ძველი აფორმიზმი: „ხელოვნება ხელოვნებისთვის“. ზოგიერთი ხელმარჯვე ლიტერატორი სცდილობს დაამზადოს რაფინირებული ლიტერატურა და ჰბაძავს დოს პასოს, რომელიც უზეორო კარიკატურაა პიერნიაკის, ხოლო პიერნიაკი თავის თავად საკმაოდ კარიკატურულია. ჯერ კიდევ დაობენ ფორმისა და შინაარსის შორის თითქოს არსებულ წინააღმდეგობაზე, თითქოს შესაძლებელი იყოს რაიმე ფორმა—შინაარსს მოკლებული, რამდენადაც უფრო სერიოზულია მასალის სოციალური მნიშვნელობა, იმდენად იგი მოითხოვს უფრო მკაცრს, ზუსტს და ნათელ ფორმას. მე მგონია, რომ უკვე დროა ეს გავიგოთ.

ბევრი ლიტერატორი ოდნავ არ ზრუნავს იმისათვის, რომ მათი ფანტაზიისა და კალმის ნაწარმოების შედარებით უფრო ადვილად მისაწედომი იყოს მკითხველებისათვის,—ამაზე მე არა ერთხელ, სრულიად უნაყოფოდ, მიმითითებია,—რომ უთხრათ ჯერ კიდევ ახლად გამოსულ ლიტერატორს: „ამხანაგო, ეს თქვენი ნაწერი ცუდია“,—იგი გაწყრება, იგი უკვე მორბის სადღაც საჩივლელად და მალე გვევლინება წერილიც, რომელიც ამტკიცებს, რომ აღნიშნული ლიტერატორი ვენიოსია. არიან ისეთებიც, რომელთაც ჭკონიან, რომ თუ „ასე იყო“ „ალბად „ასე ალარ იქნება“, ისინი დიდი ხანია ჩხრეკავენ ეაოსულის სიბინძურეს და ეპოულობენ რა წარსულის ზოგიერთ ნარჩენებს აწყობენ, კმაყოფილებით ხაზს უსვამენ მსგავსებას გუშინდელსა და დღევანდელს შორის. იქმნება ურთიერთ სიმპატიური ჯგუფები, ისინი ტალახში სვრიან მათთვის ანტიპატიურ ჯგუფებს. ამასვე ჩაიდის „ლიტერატურანია გაზეთა“ და ამ არა საკიდრის კავარადკს „ლიტერატურული ცხოვრება“ ეწოდება. ვინაიდან ჭეშმარიტება იბადება წინააღმდეგობათა დაპირდაპირებისაგან, მე, რასაკვირველია, ჯგუფების წინააღმდეგი არ ვარ იმ შემთხვევაში რომ თითეული მათგანი შექმნილია ერთგვარი გამოცდილების ზეგავლენით და ცდილობს არა იბრძანებლოს, არა იმეფოს, არამედ დაუპირდაპიროს მთელი თავისი გამოცდილება სხვა რომელიმე გამოცდილებას, და ანას სჩადის პატიოსანი მოსაზრებით, იმ მიზნით, რომ მიღწეული იქმნას უმაღლესი იდეოლოგიური მთლიანობა, რომელიც აუცილებელია ლიტერატორთა კავშირისათვის.

ჩვენი მწერლების სასიცოცხლო, შემოქმედებითი ინტერესები მოითხოვენ, რომ ისინი დადგენ იმ თვალსაზრისზე, რომლის სიმაღლიდან და არა მარტო მისი სიმაღლიდან,—გარკვევით სჩანს კაპიტალიზმის მთელი სიბინძურე. მისი სისხლიანი ზრახვების მთელი სიმდაბლე და პროლეტარ. დიქტატორის გმირული მუშაობის მთელი სიდიადე. ამ ცვალსაზრისზე ამაღლება შეიძლება მხოლოდ იმ იპრობით, თუ მწერალი განთავისუფლდება პროფესიული, ცეხური ბანდღისაგან, რომელშიდაც იგი ნელ-ნელა ეხვევა, შეიძლება, მისთვის შეუმჩნეველად. უნდა შევიგნოთ, რომ ყოფაცხოვრების წვრილმანებს შეუძლიათ გარდაგვქმნან ჩვენ მუშათა კლასის პარაზიტებად, იმ საზოგადოებრივ მასსრეებად, რომელთაც მუდამ წარმოადგენდა ბურჟუაზიის მწერლების უმრავლესობა.

საგანგაშო მდგომარეობას, რომელიც მე ამას მალაპარაკებს, განვიცდი არა მარტო მე, არამედ იგი იგრძნობა მეგობრულ საუბრებში იმ მგრძნობიარე ლიტერატურულ ახალგაზრდობასთან, რომელსაც გულწრფელად აწუხებს ლიტერატურის ბედი და რომელსაც ესმის მისი კულტურული-ალმაზრდელობითი მნიშვნელობა. ეს საგანგებო მდგომარეობა აიხსნება ლიტერატორების გულგრილი დამოკიდებულებითაც სრულიად საკავშირო ყრილობის მოსაწვევ საორგანიზაციო მუშაობისადმი.

არის კითხვა, რით წარუდგებიან ცენტრის ლიტერატორები რესპუბლიკებისა და ოლქების ლიტერატურულ ახალგაზრდობას? რას ეტყვიან ახალგაზრდობას? შესაძლებელია, ველოდეთ, რომ ყოფილი რაპელები ერთხელ კიდევ მოინანიებენ საკუთარ თავიანთ შეცდომებს და მიუხედავად მონანიებისა, მათი ყოფილი მტრები, მეგობრები და თანამოაზრეები ისევ გაატარებენ მათ მკაცრი კრიტიკის ქარცეცლში, რომელსაც არ გააჩნია უნარი ვისმე რამე ასწავლოს, მაგრამ აღმოაჩნდება იმდენი უნარი, რომ აღძრას ერთგვარი ლიბერალური იმედები და გააძლიერებს ზოგიერთ მთხუზველთა უპასუხისმგებლობა.

რამდენიმე დღის წინად ორგკომიტეტის წევრების წინაშე დასვეს საკითხი: რა გააკეთეთ სრულიად საკავშირო ყრილობის მოსამზადებლად? ნათელი პასუხი ამ კითხვაზე ვერ გასცეს, თუმცა კითხვა შეეხებო და მათ სასიცოცხლო საქმეს.

გრძელი და უფერული სიტყვების წარმოთქმის უნარმა გამოამყოფა მათი აზრის სისხლნაკლებობა, ანემია, ზოგიერთები დამონსტრატიულად ხეირნობდენ მოსაუბრეების მახლობლად, შეხაროდენ ამინდს, ალბად, დარწმუნებულნი იმაში, რომ ყოველგვარ პირობებში ისინი დარჩებიან გენიოსებად. არც ერთ მათგანს არ გამოუთქვამს სინანული იმის შესახებ, რომ ვერ მოიცალა ენახა თეთრ-ბალტიის ზღვის არხი; არც იმაზე, რომ არც ერთი მათგანი არ იცნობს უდიდესი ჰიდროგრაფის და ჰიდროელექტრიკის ინჟინერ **ანდელო ოძიდეოს** ორი წლის მუშაობას ამიერ-კავკასიაში, შუა აზიასა და ციმბირში. არავის არ აინტერესებს, თუ რა მდგომარეობაშია ექსპერიმენტალური მედიცინის გრანდიოზული ინსტიტუტის მშენებლობის საქმე. საერთოდ, ახალი კულტურის მშენებლობის მიმდინარეობა, როგორც სჩანს, რჩება მათი ყურადღების გარეშე და თუ ისინი ეცნობიან საზრდო კი ნაკლებ მკვეთავი ნივთიერებაა მხატვრული სიტყვის ოსტატებისათვის.

მე არ მავიწყდება, რომ ჩვენმა ახალგაზრდა ლიტერატურამ 15 წლის მანძილზე მოგვცა ათობრი მეტად ძვირფასი და ნიჭიერი წიგნი, მაგრამ არ მავიწყდება ისიც, რომ ამ წიგნებში დამუშავებული თემების რიცხვი ძალიან მცირეა, და მრავალ თემას, რომელთაც ნაუცბადევად, ზერელეთ, ხელი მოკიდეს, სახელი გაუტეხეს ე. ი. გაფუჭეს.

არ შეიძლება არ აღინიშნოს, რომ ჩვენს ლიტერატორებს, თითქმის მხოლოდ ერთი ნ. ოგნევის გამოკლებით, არ მოუცია ერთი ღირსებული წიგნი ბავშვებზე—მამებისა და დედებისათვის,—მე არაფერს ვამბობ იმაზე, რომ წიგნების წერა ბავშვებისათვის, ალბად, ითვლება „მაღალი ხელოვნების ღირსების შეურაცყოფად. ხელშეუხებელია ბელეის ფაბრიკაში გარდაქმნის თემა, ხელშეუხებელია ეროვნულ უმცირესობიდან გამოსულ ადამიანის კომუნისტ-ინტერნაციონალისტთან ინტელექტუალური და ემოციური შესისხლხორცების, ასიმილიაციის თემა. მოცემული არა გვაქვს ადმინისტრატორ ქალის არც ერთი მკვეთრი პორტრეტი, მეცნიერების მუშაკის, გამომგონებელის, მხატვრის—იმ ადამიანების პროტერტები, რომელთაგან ზოგიერთი დაიბადა ჩვენს მიყრუებულ სოფლებში, დაბა - ქალაქების ტალახიან ორღობეებში აღიზარდა ხბოებთან ერთად კვამლიან ქოხებში, ან მათხოვრებთან და ქურდებთან ერთად ქალაქის ქუჩებში. ეხლა მრავალი ამ ადამიანთაგანი ცნობილია ევროპისათვის, როგორც უდიდესი ნიჭის ადამიანი, ჩვენ ჩვენს ქვეყანაში არ ვიცნობთ მათ, ხოლო თუ გავიცნობთ, მალე ვივიწყებთ.

ვიწროა, ვიწროა ამხ. ლიტერატორების თვალთახედვის არე, და ამ სივიწროვის მიზეზი—დაბლა დგომაა. ყველა ქვეყნების მილიონი და ათეული მილიონი პროლეტარები ჩვენგან მოელიან მკვეთრ, მხურვალე სიტყვას მოელიან მუშაობის იმ დიად წარმოებათა უბრალო, ნათელ გამოხატვას, რომელსაც აწარმოებენ მასები და ერთეულები, ერთეულები, რომლებშიაც შემჭიდროებულია მასების განსაცვიფრებელი ენერგია. რამდენ ცილსაც არ უნდა გვწამებდეს მსოფლიო ბურჟუაზიის პრესა, რა გულმოდგინეობითაც არ უნდა თხზავდეს იგი ათასგვარ უმსგავსო ჭორებს, რამდენსაც არ უნდა სტყუოდენ შუბლმაგარი პარლამენტარიები ჩვენი მუშაობის სახელის გასატეხად, თვით ამ პრესასაც კი უკვე აღარ შეუძლია არ სცნოს ჩვენი მშენებლობის მიღწევები, ჩვენი დიპლომატიის წარმატებანი. ტერიტორიალურად ჩვენთან ყველაზე უფრო დაახლოვებულ ევროპის პროლეტარიატს ეხლა ოთხრ ხშირად ესმის თავისი მტერის—ბურჟუაზიის ბაგეთაგან, თუ რა დიდი მიღწევები აქვს „სოციალიზმს ერთ ქვეყანაში“.

სოც. საბჭ. რესპუბლიკების კავშირის ლიტერატორებმა უნდა გააფართოვონ თავისი ხატვის არე იმისათვის, რომ გაფართოვონ და გააღრმავონ თავისი მოღვაწეობა. ამას მოითხოვს მათგან ეპოქა, ახალი ისტორია, რომელსაც ჰქმნის კავშირის პროლეტარიატი, ამას მოითხოვენ ბავშვები, ახალგაზრდები ყმაწვილები და მაშინ მამებს დაუხვდებიან გამანადგურებელ კითხვებს, და დასასრულ, ამას მოითხოვს მათგან ხელოვნება.

უნდა ვიფიქროთ, რომ გარეშე და შინაურ მტრებს გაეხარდებათ, იტყვიან: აი, **გორკეც** კი გვაძლევს სასიამოვნო „სულიერ საზრდოს“, მაგრამ ეს იქნებაშემცდარი სიხარული. მე არ მაქვს განზრახვა ვკვეთო ღორები. წერილი გამოწვეულია სსბჭოთა კავშირის სინანდვილის უდიდეს ამოცანებით, ამ ამოცანების სიმაღლეს და მნიშვნელობას პროლეტარიატის მტრები ორგანიულად ვერ გაიგებენ. საბჭოთა კავშირის ლიტერატურა იზრდება ზორბად, მაგრამ სინამდვილე ბუმბერაზია და მშვენიერი. საჭიროა რომ ლიტერატურამ მიაღწიოს სინამდვილის მწვერვალებს. აი რაშია საქმე.

(ეს წერილი დაბეჭდილი იყო „პრავდა“-ში № 11. მოგვყავს შემოკლებით)

*) სიტყვა ... ლ. ... ოპერის ... ...

 პაოლო იაშვილი

„სამასი არგვეთელი“

მწერდა მეგობარი ძველი:
„ცალი ფეხით ვდგეევარ კუბოში,
ათი წელიწადი გელი,
ერთხელ მაინც ჩამოდი წყალტუბოში;

დაგხვდები ნამეტან კარგად
ალბად
კიდეც დავითვრები,
ხომ გახსოვს ტყემალში ფარგა
და ხორკლიანი კიტრები“.

პოეტი ამაყი კაცია
ჰაერში აშენებს ხეხილს,
არ იცის —
წალბანდს რა აცვია,
არც შემოსავალი გლეხის.

საკამათოა ეს საგანი
დაღად მოჭრილი ქვაზე?..
მოვქროდი ახალ მანქანით
ახალ წყალტუბოს გზაზე.
ხეები ჯარად მიდიან,
შორს თოვლის მთები
სდგანან ოცნებით:
თითქოს ჰაერში ჰკიდია
მიტკალის პირსახოცები.

მივედი — გაგიხარიან,
გულთბილად დამხვდენ ძალიან,
ეზოში ერთი ხარია
მარტო ტყავი და ძვალია!

ხეები ჩეროს მახლიან
დარია გამოტანილი...
—„ეგერ რომ თეთრი სახლია,
იქა სცოხვრობდა სტალინი“.

ესა სთქვა
სახლის პატრონმა, —
თუმცა-ღა ცოლი ასწრობდა,—
და წელში მაგრად გასწორდა.

შემდეგ საჯარო პატივი
სიამოვნებით ჩავებით)
მომჩერებოდენ ხატიანი
წყალტუბოს ნათესავები.

აგვალო დაღი სიმძიმის
ხალამომ კარგად გაშლილმა,
ხალხი დაგვხოცა სიცილით
ექიმმა მიშა იაშვილმა.

მთვარე შემოდგა ზვინებთან
სიოდ იფეთქა ივნისმა,
ყველაფერს აგვირგვინებდა
ხმაური ბუდუ მდინისა.

„ჩემი აწ სცანით ყოველმან
მას ვაქებ ვინცა მიქია,
მისი სახელი შეფრქვევით
ქვემორე მითქვამს მიქია“...
შევხედე უკვე განდაგან
სდგას ინჟენერი ჯიქია.

მომიხმო დაბალ ღობესთან
ნელის ნაბიჯით, უბრისად,
შევატყვე იმას მობეზრდა
ატორტმანება სუფრისა.

დიდი ხანია მჯეროდა
იმისი უეჭველობა.
ჩუღი ოდიშურ კილოთი
დაიწყო ჩემთან მსჯელობა:

—„გული ფიქრებით შესივდა,
ფიქრებმა სულ დამარბია,
მუშები რიონჰესიდან
როგორც არჩვები გარბიან.

სამასი კაცი კმაროდა
გვირაბის გასათავებლად...“
(ბრწყინვადა ზეცის თაროდან
ვარსკვლავი ოქროს თაველა).

ეეცრად მითხრა: „მშვიდობით
მშენებლობაზე მელიან,
ჩემთვის სამასი მუშა დღეს
სამასი არაგველია“.

აზრებს შეუშვი ხადავე
წავიდენ ვერცხლის ღარითა,
გამოვერკვიე, გადავეცე:
—„ვარ ჭიათურის მხარიდან.

სამასი კაცი? ბაუუსტა!
არ მოგეჩვენოს არაკად,
მგონია, ჯერ არ დასუსტდა
ზემოურების ბარაქა“.

პასუხი იყო ნაკვეთი
და მშვიდი როგორც მთვარეა,
—„მაშ ენახოთ შენი არგვეთი
როგორი მოსახმარია

ვიცოდე მათი პატივი“.
მანქანა ველარ შეკავდა;
მთვარე კი თეთრი ბატივით
ცაში ვარსკვლავებს კენკავდა.

დილა გათენდა. დამადგა
მზის სხივი ათი მტკაველა,
და ისევ მიდევს გამაკთან
გაშლილი „ვეფა-ფშაველა“.

მზემ მოგვაშვირა მილები
და მდუღარებას გზავნიდა,
თბებოდენ დავრდომილები
წყალტუბოს აბაზანიდან.

მივდივარ სცურავს ბაკებზე
შრიალი ჩემი ლექსისა.
ხალხი მეძახის—„დაგეძებს
უფროსი რიონჰესისა“.

აგერ ნაცნობი მანქანა;
ჯერ სალამიც ვერ მითქვია,
უკვე ამართულ ნაგანად
სდგას ინჟენერი ჯიქია.

ვერ მოვასწარი ტანზე გადაცმა
არც ჩემოდანი და არც ქუდია—
მხოლოდ ეს მითხრა მედგარმა კაცმა
მატარებლამდე—ოცი წუთია!

ცას გადაეკრა სილურჯე ბაცი,
მიჰქრის მანქანა და მესმის მხოლოდ.
„სამასი კაცი,
სამასი კაცი,
სამასი კაცი,
ჩემო პაოლო“.

მეც ამ სიჩქარეს კარგა დვუძელი,
და მეტყობოდა კიდეც გმირობა;
ვაგონში მომცა ხუთი ფურცელი.
ხელშეკრულება გავშალე ნდომით,—

მატარებელი ნელა წავიდა,
ხელშეკრულება გავშალე ნდობით, —
თითქოს ძვირფასი წიგნთსაცავიდან
გამომატანეს რჩეული ტომი.

ფეხზე მაცვია მეშის წუღები,
სხეულში დიდზე დიდი ღონეა,
და ალღორიის დიდი მუხები
უკვე სამასი მუშა მგონია.

შალვა ალხაზიშვილი

კინო-დრამატურგიის საკითხები

კინო სრულიად ახალი და დამოუკიდებელი ხელოვნებაა, რომელსაც აქვს თავისი სპეციფიკა. მაგრამ ისიც ცხადია, რომ კინო, როგორც ხელოვნება წარმოიშვა სრულიად კანონზომიერად ძველ ხელოვნებათა საფუძველზე. რასაკვირველია, კინო არ არის მხატვრობა, აოც სცენიური წარმოდგენა და არც ლიტერატურული მოთხრობა, მაგრამ კინომ კრიტიკულად აითვისა და გადაამუშავა თავის ტეხნიკურ ბუნებასთან შეფარდებით ზემოჩამოთვლილ ხელოვნებათა ელემენტები. ეს გარემოება ჩვენ უნდა კარგათ გვახსოვდეს, როდესაც კინო-დრამატურგიის საკითხებს ვეხებით.

კინო-ხელოვნება წარმოიშვა ფოტოგრაფიიდან. ფოტოგრაფია არის სწორედ ის ტეხნიკური საფუძველი, რომლიდანაც აღმოცენდა ის მხატვრული სანახაობა, რომელსაც ჩვენ დღეს ვეძახით კინო-სურათს. მაგრამ კინო ვერადროს ვერ დასცილდებოდა ფოტოგრაფიას და ვერ გახდებოდა ხელოვნებად, თუ მას ხელოვნების სხვა დარგები არ დაეხმარებოდენ. ამ მხრივ მთავარი არის, რასაკვირველია, ლიტერატურა. საერთოდ ლიტერატურა — ხელოვნების ყველა დარგებში ყოველთვის წამყვანი იყო და არის. რა აღლო კინომ ლიტერატურიდან? სიუჟეტი, სურათის შინაარსი. ჩვენ ვიცით: კინო-სურათი რომ დაიდგას, უნდა დაიწეროს სცენარი. თუ წინათ სცენარს არავითარ მნიშვნელობას არ აძლევდენ კინო, უკეთეს შემთხვევაში დასაშვებათ მიაჩნდათ იგი მხოლოდ, როგორც მომავალ სურათის გეგმა ან ნახაზი, დღეს სცენარი აღიარებულია კინო-ხელოვნების წამყვან ელემენტად და მთავარ საფუძვლად. მაგრამ აქედან სრულიად არ გამომდინარეობს ის, ვითომ ლიტერატურა ყ მთავარია კინოში (სიტყვა ლიტერატურას ვღებულობთ მისი პირდაპირი და ნამდვილი გაგებით). სრულიადაც არა. ასე რომ იყოს, მაშინ კინო-სცენარის დაწერა არ იიქნებოდა საჭირო. ავიღებდით რომელიმე რომანს ან მოთხრობას და პირდაპირ დავატრიალებრით მისგან კინო-სურათს. საქმე იმაშია, რომ სცენარი არის კინო-ლიტერატურული ნაწარმოები და არა მხოლოდ ლიტერატურ. ნაწარმოები. ესე იგი ლიტერატურული ნაწარმოების ხარისხი უნდა გადავიდეს ახალ ხარისხში, კინო-საწარმოების ხარისხში. აქ კი კინოს ეხმარება მეორე ხელოვნება—თეატრი, ან უკეთ რომ ვსთქვათ, თეატრალური დრამატურგია.

ლიტერატურული სიუჟეტი კინოში ღებულობს დრამატურგიულ ფორმას. ჩვენ ვიცით, რომ „დრამა“ ბერძნული სიტყვაა და ნიშნავს მოძრაობას. მოძრაობა იყო დრამის უპირველესი ელემენტი. კინომ თეატრალური დრამის მოძრაობა უკიდურესობამდე განავითარა. კინომ ჩამოაცილა თეატრალურ დრამატურგიას ყველაფერი ის, რაც აფერხებდა მოძრაობას, მაგალითად სიტყვიერი მასალა, როგორც დომინანტა მოლაპარაკე დრამისა. ამრიგად კინომ გაატარა ლიტერალუოული თხრობითი სიუჟეტი დრამატურგიულ ფორმაში და ააგო. იგი (ე.ი. სიუჟეტი) მთლიან მოძრაობაზე. ამიტომ კინო-დრამატურგიის მთავარი ელემენტი არის **დრამატურგიული სიუჟეტი** და არა ლიტერატურული, თხრობითი (ან მოყოლითი) სიუჟეტი. სიუჟეტი აგებული მოძრაობაზე, მოქმედებაზე და არა სიტყვაზე, როგორც თეატრში, ან აღწერაზე, როგორც ლიტერატურაში. აქედან: კინო უნდა გვიჩვენებდეს მოქმედებას და არა მოგვითხრობდეს მოქმედების შესახებ. კინომ თვალსაჩინოდ უნდა გვიჩვენოს ის, რაც წიგნში მხოლოდ მოთხოობილია.

კინომ თავისებურად (ე.ი. ფოტოგრაფიის საფუძველზე) გადაამუშავა ლიტერატურული სიუჟეტის დრამატურგია და აგრეთვე თეატრალური დრამატურგიის ხერხები. მაგრამ კინო ვერ გახდებოდა ხელოვნება, თუ იგი ფოტოგრაფიას არ გასცილდებოდა. აქ კი კინოს დაეხმარა მესამე ხელოვნება—მხატვრობა, როგორც ხედვითი, თვალსაჩინო ხელოვნება. სრულიად სამართლიანად კინო-ნაწარმოებს, რომელიც ეკრანზე გვიჩვენებენ, ეწოდება კინო-**სურათი**. კინო ქმნის სურათს, უფრო სწორედ მთელ რიგს ერთი მეორის შემცველ სურათებს, რომელნიც აგებული არიან მხატვრული (ფერწერითი) სურათის ხერხებით. თვითეული სურათის, ანუ როგორც იტყვიან კინემატოგრაფიტები, კადრის კომპოზიცია, მისი გარეგანი აგებულება, სავსებით შეეფერება მხატვრული სურათის კომპოზიციას. შემდეგ მხატვრობას შეაქვს ეიტად მნიშვნელოვანი კორექტივი კინოს დრამატურგიულ სიუჟეტში: კინო სიუჟეტი უნდა იყოს თვალსაჩინო და პლასტიური ხერხებით აგებული ე. ი. სიუჟეტის გახსნა კინო-დრამატურგიაში უნდა ხდებოდეს მხატვრული სურათის აგების პრინციპის მიხედვით. გარდა ამისა, წინააღმდეგ თეატრალურ აქტიორისა, კინო უნდა იძლეოდეს მომქმედი პირების პლასტიურ დაზასიათებას.

მაგრამ კინო-კადრის კომპოზიცია იმით განსხვავდებაე მხატვრული სურათის კომპოზიციისაგან, რომ მაშინ, როდესაც მხატვარი ცდილობს ერთ სურათში (კადრში) მოათავსოს სავსებით ყველა სცენები, რომელთაც მას უკარნახებს შინაარსი, კინო-კადრის კომპოზიცია უკიდურესი სასადაეთ უნდა ხასიათდებოდეს, კადრი უნდა იყოს განტვირთული ზედმეტი დეტალებისაგან, რათა ჩამოსახული იყოს ის მთავარი, რაც საჭიროა მოქმედების ან სიუჟეტის განსაზღვრული მომენტის ჩვენებისათვის, მაგ. მთავარი მომქმედი პირები ან მათი თამაში. აქედან წარმოშობილია პლანები კინოში: მსხვილი პლანი, პირველი პლანი, მეორე და სხვა. კადრის კომპოზიცია უნდა ემსახურებოდეს არა მხოლოდ მხატვრულ (ფერწერითი) მიზნებს, არამედ უნდა იყოს გადასაღებ მასალის ისეთი დალაგება და განთება სივრცეში, რომ ნათლად და მკაფიოდ გამოჩნდეს სიუჟეტის ესა თუ ის მომენტი; ამრიგად კადრის კომპოზიცია კინოში მთლიანად დამოკიდებულია კინოს სიუჟეტზე და მის დრამატურგიაზე.

გარდა ამისა, არსებობს - კიდევ დიდი განსხვავება კინო-სურათის (კადრი) და მხატვრულ სურათს შორის. მაშინ როდესაც მხატვრობაში თვითეული სურათი (კინო-კადრი) იძლევა დასრულებულ შინაარსს, რომელიც ჩარჩოს მიერ შემოფარგლულია, კინო-კადრი (სურათი), თავის თავად აღებული, არ იძლევა დასრულებულ, გასაგებ შინაარსს. თვითეული კადრი გასაგები ხდება მხოლოდ სხვა კადრთა რიგში, რომელნიც მონტაჟის საშუალებით ერთი ეორე ეინამიურად სცვლიან და ერთმანეთზე გადამბული არიან. ამ რიგად კინოში თვითეულ კადრს კი არა აქვს თავისთავადი მნიშვნელობა, როგორც მხატვრობაში, არამედ მონტაჟი აძლევს შინაარსს თვითეულ კადრს, ე. ი. კინო-სურათის შინაარსი **მონტაჟის საშვალებით** ხდება გასაგები მაყურებლისათვის. ზოგიერთი კინო-თეორეტიკოსი მონტაჟს აღჭურვეღდა, ფორმალისტები მაგალითად დღემდე გაიძახიან, რომ კინოში—მონტაჟი ყველაფერია, რომ კინოს სპეციფიკა—მონტაჟია. მაგრამ ეს „ლეგენდა“ დღეს უკვე საკმაოდ გამომეღავნებული და უარყოფილია. მონტაჟი —თვითმიზანი არ არის კინოში, გარდა ამისა მონტაჟი მარტო კინოს თვისებაც არ არის. მხატვრობამ დასაბამიდან იცოდა და დღესაც იცის **მონტაჟური** აგება სურათის შინაარსის (ბაგ., ფრესკები ძველად, კუბიზმი და ექსპრესიონიზმი — ჩვენს დროში), მაგრამ მხატვრობაში მონტაჟი სიბრტყეზეა მოცემული (სიღრცობრივი მონტაჟი), კინოში კი მოცემულია დინამიური მონტაჟი, როშელიც დროის განმავლობაში გრძელდება და მიმდინარეობს, ე.ი. სურათები კინოში დალაგებული კი არ არის ერთ მთლიან სიბრტყეზე, როგორც მხატვრობაში, არამედ ერთი-მეორეს სცვლიან: კადრები ჭქმნიან სცენებს, სცენები ეპიზოდებს და ეპიზოდებისაგან კი შესდგება **უკვე კინო**-სცენარი, ანუ კინო-ნაწარმოები. აქტიორის საშუალებით განსახიერებულ მოქმედების ცალკე მომენტები (კადრები ან სცენები) მონტაჟით უერთდებიან ერთმანეთს და ჭქმნიან ერთიანს, მთლიან ფაბულას. როგორც მონტაჟი, ისე კადრის კომპოზიცია კინო-ნაწარმოების სიუჟეტს, მის დრამატურგიას ემსახურება.

ამრიგად: მთავარია კინოში სიუჟეტი, მონტაჟი, მონტაჟი კი სიუჟეტის განვითარების, გახსნის ხერხია. მოქმედების გაჭიანურებისა კინოში შემდეგ მიზნს უნდა აღწევდეს: გააღვივოს, გაამლიერეს ინტერესი მოქმედებისადმი და მაყურებელში გამოიწვიოს სათანადო აღელვება. ამოსავალს კი კინო იყენებს ისეთ საშუალებას, როგორც არის მონტაჟი. გარდა ამისა მონტაჟი იძლევა მოქმედების გარითმებას. ამ მხრით კინო იყენებს მუსიკის რიტმიულ ფორმებს კინოში მონტაჟი ხან მშვიდი, დაწყნარებული და ნელია, ხან აჩქარებული, დინამიური. როგორი მონტაჟი უნდა გამოიყენოს ავტორმა ნელი თუ აჩქარებული, ეს დამოკიდებულია მხოლოდ და მხოლოდ ამა თუ იმ სცენის, ან ეპიზოდის (და არა კადრის) შინაარსზე. აქედან: მონტაჟი კინოში სავსებით გამომდინარეობს ნაწარმოების დრამატურგიიდან, მისი შინაარსიდან. მონტაჟი ერთერთი საშუალებაა კინოში სიუჟეტის აგებისათვის და ეოერთერთი ხერხია მაყურებლებზე უშუალო ზეგავლენის მოსახდენად. ამრიგად, **მონტაჟი ასრულებს დრამატურგიულ ფუნქციას**, რადგან კინო დრამატურგიის ხერხები არიან — მაყურებელზე უშუალო ზეგავლენის მოსახდენი ხერხები. დრამატურგიის საშუალებით კინო-სიუჟეტი გასაგები ხდება მაყურებლისათვის; დრამატურგიის საშუალებით მთავარი იდეა ნაწარმოების აღწევა მაყურებლამდე და დრამატურგია ჭქმნის მაყურებლის დაინტერესებას ნაწარმოების სიუჟეტით.

იუმორის და სატირის მნიშვნელობა

(ამხ მალაქია ტოროდშელიძის სიტყვა*)

იუმორი, სატირა და მათი ელემენტარული ძირი, ირონია, აგრეთვე მათი უმკაცესი ფორმა სარკაზმი ისეთი გავრცელებული ცხოვრება ლიტერატურაში, რომ თუმცა იგი ფართოდ გავრცელებული ფორმითაც არსებობს, ისინ დამაძაბუნებელია დღეევანდელი იუბილიარი, ს.ერგო მთ გამსჭვალულია მთელი ბმატვრული ლიტერატურა და არა მარტო ბმატკრული, არამედ კრიტიკულ-პუბლიცისტური და თვით განყენებულ-მეცნიერული.

ამ ჟანრის დამახასიათებელია, რომ იგი შეერთებულია სიცილთან, რის გამო ადვილად ითვისება. სიცილის გრძნობა ოითქოს ყოველ ადამიანს უნდა მოეპოვებოდეს. იქნება არის აქედან გამონაკლისი, მსგავსად ეს.ა, როგორც არიან დაბადებით ბრმები და ყრუები, რომელთაც ვერავითარი გზით ვერ ეაგვედრებ ფერის და ხმის ცნებას. იქნება არის სიცილის გრძნობას მოკლებული ადამიანიც, მაგრამ მას არავინ იცოდეს, ბრიქით, იგი განსაკუთრებული დაცინვის ერერიშების ობიექტია. პლეხანოვს უყვარდა ხშირად მისი მოწინააღმდეგის უღიერესად დასამცირებელად ასეთი გამოთქმის ხმარება: **«Он должен быть лишен чувства смешного»**.

(ეს კაცი მოკლებული უნდა იყოს სასაცილოს გრძნობას, ანუ მოკლებული უნდა იყოს უნარს დაინახოს თავისი სასაცილო მდგომარეობა).

ყოველივე ამასთან ერთად სწორია ხალხური თქმულება: სიცილი გადამდებია. ამიტომაც ბევრს გონია, რომ სიცილის შემქმნელები, მისი ოსტატები საერთოდ მხიარული ხალხია, არაფერი ედარდებათ და თავის ქეიფზე სჭამენ ამ წუთისოფელს. აკი მეფე ერეკლეს ხუმარა თითონ ადასტურებს ამ აზრს თავის თავზე: „ბენიამ სთქვა—თხა არა ვარ, გაზაფხულზე გავიკრიჭო, ეს სოფელი მისთვის მინდა, გავიცინო, გავიღრიჭო“ შექსპირის მასხარასაც არ მიაჩნია სასახელოდ თავისი ხელობა: „წელს დიდკაცებს ლილახანა წაუხდათ... ჭკვა რომ ძნელი მოსავლელი გაუხდათ, პამპულად და მასხარებად დგებიან“. სულ სხვას ამბობს გოგოლი, იუმორის ერთი საუკეთესო წარმომადგენელი: «Сквозь видимый миру смех невидимыми слезами я писал свои сочинения».

თავისუფლად რომ გადმოვაქართულოთ ეს სიტყვები, შემდეგს მივიღებთ: ხალხს ჩომ სიცილი ეგონა, მე ცრემლებით ვწერდი ჩემს თხზულებებსო. ხოლო სერგო კლდიაშვილი მოგვითხრობს თავისი მამის შესახებ. როგორ იცინოდა დავითის ყოველ ნათქვამზე ერთი ვიოაცა შნახველი, რომელსაც „სამანიშვილის დედინაცვალის“, „ბეკულას ოორების“ და სხვ. ავტორი ერთი „ქაუამხიარული“ მასხარა ეგონა. სამაგიეროდ დავიმახა იგი სრულიად სამართლიანად სულელად ჩათვალა.

საბოლოოდ რომ ვთქვათ, მართალია გოგოლი. სურათის თუ მოვლენის სასაცილოდ წარმოდგენა ადვილი საქმე არ არის. ამ ხელოვნებას ყავს ისეთი დიდი წარმომადგენლები, როგორიც არის თვით შექსპირი და ბოლო დროს მარკ ტვენი, აგრეთვე ჩარლეიო ფიგურა—სალტიკოვ-შჩედრინი. „ცრემლებით წერა“ უბრალო სიტყვის მასალა როდია, წერის ეს ხერხი მეტად ძნიმეა. იუმორისტ-სატირიკოსი, ასე ვთქვათ, ყირმალა ატრიალებს საგანს, აყენებს მას არაჩვეულ მდგომარეობაში და მით იწვევს სიცილს. მაგრამ რომ გადააყირავო, საჭიროა შეგეძლოს მისი აწევე-დაწევა მის ჩვეულ მდგომარეობაში, რაც თავისთავად უკვე დიდი საქმეა.

და აი, ჩვენი იუმორისტები, თავისი სპეციალური ორგანოთი ეწევიან იმ მუშაობას, რომელიც გარეგნულად სიმხიარულის და უდაოდელობის მაჩვენებელია, მაგრამ სანამდვილეში იქ გააფთრებული ბრძოლაა ამ კლასობრივი მტრის წინააღმდეგ, რომელიც გადაჩრენია ჩვეულებრივი ბრძოლის მეთოდებს და იმალება სხვადასხვა კეთილსახოვანი ნიღაბის ქვეშ. ძნელია ამ ნიღაბის მიგნება, რადგან იგი ხერხიანად არის სხვადასხვა ალავას აფარებული. ჩვენი იუმორისტებიც თანდათან სწავლობენ ამ ნიღაბის ჩამოგდება-ჩამოგლეჯვას და ამ საქმეში დახელოვნებული ხდებიან.

რასაკვირველია, აქ არის იმის საფრთხე, რომ უმთავრეს პოზიციებში დამარცხებული მტრის წინააღმდეგ მიმართული სატირა და იუმორი ტლანქ გაქირდვად, უმიზნო გაფლეთად არ გადაიქცეს და მით იუმორის ამმაღლებელი გავლენის ნაცვლად ნიკველ ბინა ლარიზაცია არ მივიღოთ. ზოგს ისიც კი გონია, რომ გამარჯვებული პროლეტარიატის ხელში სატირა გაძოუსადეგარი იარაღია და ის კი ვერ იხეირებს, ვერ განვითარდება. ეს, რასაკვირველია, ძირიანად შემცდარი აზრია. ესთეტიური ალღო და შესაფერი ზომა ყველა ჟანრში უნდა იყოს, უნდა იყოს იგი იუმორისტულ ნაწარმოებებშიაც, მაგრამ აქედან სრულიადაც ის დასკვნა არ გამოდის, რომ ჩვენს დროს ეს ჟანრი ზედმეტია. კიდევ დიდი ბრძოლა უწევს პროლეტარიატს თავისი კლასობრივი მტრის წინააღმდეგ და სანამ მათი ლიკვიდაცია არ მომხდარა, ბრძოლის ეს იარაღიც, იუმორი და სატირა, უეჭველად დიდი როლს ასრულებს.

სიცილი გადამდებია, მაგრამ იგი ვერასოდეს ვერ გადაედება იმას, ვის წინააღმდეგაც მიმართულია, პირიქით, მასში სიცილის ნაცვლად, სრულიად საწინააღმდეგო, მწეავე გრძნობას იწვევს. ამიტომ ვუსურვოთ იუბილიარს, რომ მისი გესლიანი დაცინვა საერთო სიცილად გადაქცეულიყოს კლასობრივი მტრის შესამუსრავად და მას შემოეტანოს შენებლობაში, დიდი აღფრთოვანების ეპოქაში ეს დიდი კულტურა—სიცილი, რომლითაც (და არა ცრემლით, როგორც. ი. ჭავჭავაძე ამბობს) განირჩევა ადამიანი პიგიაზე.

*) წარმოთქმული მწერალთა კლუბში „ნიანგი“-ს საიუბილეო საღამოზე, 1 ივლისს.

ლ. მეტრეველი

მშვიდობიანობის საპოზრეზე

რამდენიმე თვით მეც მოვწყდი ტფილისს. შემდეგ კი შემთხვევამ გადამტყორცნა უკრაინის დედაქალაქში.

1932 წლის ოქტომბრის დასაწყისია.

10 ოქტომბერს დნეპროსტროის საზეიმო გახსნა.

საძრახისად მიეჩნიე: უკრაინაში ვიყო და არ დავესწრო ასეთ ისტორიულ მოვლენას!

თქმა და შესრულება ერთი იყო.

9 ოქტომბრის საღამოს უკვე ვუახლოვდები ალთქმულ ადგილას. რამდენიმე ათეული კილომეტრის სიშორიდანვე მოსჩანს ცაში ატყორცნილი გრანდიოზული გუმბათი სინათლისა.

ყოველ მოახლოვებაზე უფრო და უფრო ბუმბერაზული ხდება ეს დედამიწის ანთება ცის სიმაღლეზე.

მე დამინახავს დიდი ქალაქების სინათლის ჯიღა ბნელ ღამეებში. მაგრამ რაც ეხლა ჩემ თვალწინ ხდება, ამის ბადალი არც ცას უნახავს, არც დედამიწას და არც მე თვითონ.

ჩქარა გავჩნდი თვით დნეპროსტროის გულში.

ღამის 10 საათია, მაგრამ ბოლშევიკების მალალვოლტოვანი ნებისყოფით დანთებულის მზე ვეშაპივითა ნთქავს ღამის სიბნელეს.

აქ სინათლის სიუხვესა და ძლევამოსილებას ვეღარ დაემალება ვერც ერთი ბნელი კუთხე.

თითქოს შენი ფიქრების სადღაც დაკარგული კუნჭულებიც კი ნათდებიან და ეგალსაჩინო ხდებიან ყველასთვის.

სოციალიტაბი მშენებლობისა და გამარჯვების უდიდეს სანახაობას წარმოადგენს მთავარი საგუბარი.

760 მეტრის მანძილზე მორკალულ ჯეპარის თანაბ ათ დაუღია 46 ხახა, საიდანაც დაპორკილი ენერგია ზარით და ზანზარით ნაბერვა თავისა ოსავეს.

ორმოცდაექვსი თავგამეტებული ღვართქაფი თავიანთი ღრიანცელით რაღაც სტიქიურ სიმფონიასა ქმნიან სოციალისტური შრომის სადიდებლად.

ეს ჯებირი ნამდვილი ვეშაპური კრიჭა დაეპრის გრანიტოვან ღრძილებში ჩასმული, რომელმაც ამ უძლიერესი მდინარის ზალი უნდა გადასცოხნოს სინათლითა და ენერგიით.

ჯებირზე თითქოს მთელი მსოფლიოს წასაკითხად ელვარებს გიგანტური ეაწერა ანთებული ელექტრონისა:

კომუნიზმი არის საბჭოთა ხელისუფლება + ელექტროფიკაცია.

ამ ჯებირმა სამუდამოთ დაამშვიდა ოცი კილომეტრის მანძილზე გაშლილი დნეპრის გიეური დაელური თავის ფსკერიდანვე შობილ ლეგენდარულ „პოროგებზე“.

სამარადისოდ ჩაძირულან ეს „პოროგები“ დნეპრის თვალუწვდენ მორევებში.

ეხლა კი მედიდურათ იცურავებენ აქ დატვირთული გემები.წინეთ კი ახლოსაც ვერ უდგებოდენ მას.

ჯებირის ქვეეთ, მარჯვენა მხარეს მოსჩანს არტიკის წითელი ტუფით ნაგები ელექტროსადგური. ორასი მეტრის სიგრძეზე გაჭიმული შუშაბანდები მას ზღაპრულ კოშკათ წარმოგვიდგენენ.

მის პირდაპირ მარცხენა მხარეს კი შენდება სრულიად ახალი ინდუსტრიალური ქალაქი. ხვალიდანვე რიგრიგით ამუშავდებიან აქაური ბუმბერაზი ქარხნები: ალიუმინის, ფერომარგანეცის, მაღალხარისხოვანი ფოლადის, სარემონტო, საშენ მასალათა, შავი ლითონის...

ეს არის დნეპროკომბინატი.

ერთმანეთის დასამშენებლად დარაზმული სახლები, გამლილი ქუჩები, ლამაზი ხეივნები, გარშემო კი სრულიად ახალი პარკები და ნორჩი ტყეები.

თორმეტი წლის წინედ კი აქაურ გაველრანებულ მინდვრებზე აულაგმავათ დათარეშობდენ მახნოს თავაწყვეტილი ბანდები და თავიანთ ლოზუნგათ გაჰკიოდენ:

„ჩვენ არ გვინდა არც რკინის გზები, არც ქალაქები!“

დღეს აქ რკინიგზებიც არის, ქალაქებიც, მაგრამ აღარ არიან თვით მახხნოს ბანდები.

მე ანდამატორის ძლიერებით ისევ მიზიდავენ დნეპრის ღვართქაფები თავგანწირულის გოდებით რომ მიესწრაფვიან ძირს, უფსკრულებში.

სწორედ ეს არის ახალი ალმოსავლეთი, საიდანაც საბჭოთა კავშირს ევლინება სოციალიზმის უდიდესი მზე.

ცხრაას ოც წელში ჰერბერტ უელსი ლენინთან საუბრის დროს დასცინოდა საბჭოთა კავშირის ელექტროფიკაციის გიგანტურ გეგმებს.

დღეს კი გამარჯვებული ელექტროფიკაცია დნეპროსტროის სამაყო მეთაურობით თვითკე დასცინის უელსის აზრებს.

ელექტროხით განათებულ მსოფლიოს საქოჩრეზე მოქცეული დნეპროსტროი საბჭოთა უკრაინის ნოყიერ ველებზე მოაქენებს 810.000 ცხენის ძალას. 16 მილიონი მუშის ძალას!

დნეპროპეტროვსკი, ნიკოპოლი, კრივიოროგი, დნეპროკომბინატი, ზაპოროჟიე, აქაური კოლმეურნეობანი და საბჭოთა მეურნეობანი — ყველანი იწყებენ თავიანთ ალმაშენებლობითი სუთქვას ამ დნეპროსტროის გულისკენით.

რომ წამოახედა ძველი ეგვიპტის სახელოვანი ფარაონები, ისინი თავიანთი პირამიდებით განზე ჩამოდგებოდენ ამ თანამედროვე ადამიანის უდიდესი ნამუშევარის წინაშე.

(1.150.000 კუბომეტრი ბეტონი! წონით კი 3 მილიონი ტონა).

და ეს უდიდესი ნამუშევარი შექმნა საბჭოთა ქვეყანამ, სადაც შრომა გადაქცეულა საკითხად, „თავმოყვარეობისა, სახელისა, გამარჯვებისა და გმირობისა“.

ამას ქმნიდა 160 მილიონიანი ქვეყნის საუკეთესო წარმომადგენლები — 5.000 პარტიული და 30.000 დამკვრელი მუშა. მათ თავიანთ სახელმძღვანელოთ დაესახათ რუსული გაქანება და ამერიკული საქმიანობა.

ოთხი წლის განმავლობაში ამ რჩეულებს ლოზუნგათ ჰქონდათ გადაქცეული:

ვინ უფრო ჩქარა!
ვინ უფრო კარგად!
ვინ უფრო მეტად!

დნეპროსტროი არის არა მარტო გიგანტი, ის არის უდიდესი სკოლაც, სადაც აღიზარდნენ ათასეული კვალიფიციური მებრძოლი მუშები. ჩქარა ეს მუშები ათმოძრავეიენ ცოდნას და ენერგიას იაეთ. ააარაკო გიგანტების შესაქმნელად, როგორც იაროსლავის, პერმის, ვასილიევის.

ყველა და ყველაფერი ემზადება ხვალინდელი დღისათვის. ყოველის მხრიდან ელიან უამრავ სტუმრებს: უცხოელებს, მთავრობის წევრებს, მუშათა დელეგაციებს, კოლმეურნეებს.

მოდიან მწერლები, მხატვრები, კომპოზიტორები, რომ გააცნონ დნეპროსტროით შექმნილი ახალი სტილი და მის მსგავსად აიჩუქონ ინდუსტრიმონ თავიანთი შემოქმედება.

ყველგან ეწყობა ტრიბუნები, ესტრადები, კიოსკები. უმთავრესი პროსპექტის გასწვრივ კი უკვე დაუმთავრებიათ ლამაზი, კოხტა გალერეია. ამ გამოკიდული იქნება სურათები უკეთესთა შორის 66 უკეთესისა.

სრულ 11 საათზე კი ამ მშენებლობის გმირებს მიესალმებიან დნეპრის კლდეებს ვინ ბრდიოზული ფეიერვერკი.

ასე დაიწერება გამარჯვების ერთ-ერთი საამაყო ფურცელი სოციალისტურ შენებლობის ისტორიაში.

ბარაკებში, მუშათა საცხოვრებლებში, წითელ კუთხეებში და კლუბებში კი დნეპროსტროის ათასეული გმირები თავმომწონედ იგონებენ განვლილ ბრძოლებს სტიქიასთან, ბუნებასთან.

მე პირდაპირ ვინთქები ამ ბუმბერაზულ შენობაში და შემონაქმედში. ამ ბუმბერაზულ მეელვარებაში მშრომლებისა. ადარ ვიცი—რა ვნახო, რა გიგიგონო? ყველაფერი მინდა ვნახო, ყველაფერი მინდა გავიგონო.

თუმცა აქ ყოველ შენობას, ბეტონისა, რკინისა, და კლდის ყოველ ნაპერს თითქოს სული ედგია, მოძრაობს, ხმაურობს — მაგრამ მაინც მინდა, თვით ამათ სულის ჩამდგმელთა სიტყვაც გავიგო.

საჯაფხულო კლუბში, გულღია ესტრადის წინ, უარებელი მუშები შეგროვილან. ბალნის შავი ზღვა ტალიტორებულა ორატორების გამეტებულ ხმის ჰორიზონტამდე. ამოდენა ხალხი სიტყვა - დამშეულივით მისჩერებია მაღალ ტრიბუნას და გულმოდგინე სმენითა ნთქავს იქიდან გადმოსროლილ ცეცხლოვან სიტყვებს.

ორატორები სიამაყით ერთმანეთს სცვლიან, თითქოს ამრიგად ისევ განაგრძობენ ბეტონისა, რკინისა და ფოლადის ქედვას დნეპროსტროიში.

აგერ გადმოსტყორცნა უკანასკნელი აფეთქება რომელიღაც ჩინელმა თუ იაპონელმა და სასწრაფოდ ჩამოდის ძირს. აღგზნებული ნალხი მიაცილებს ტაშის გრიალით. მაგრამ ის არც იაპონელი ყოფილა, არც ჩინელი. ის არის უზბეკისტანის ველებზე აღზრდილი მწყემსი. გასაბჭოების შემდეგ გაუკვლევია ფართე გზა. დღეს კი ითვლება გენერატორების დამყენებელ საუკეთესო სპეციალისტად. იგი არის უკეთესთა შორის ერთი-ერთ-უკეთესთაგანი.

ჭას მაკედონურ ფალანგებში ჩაყენებულ მეთოოლეებით მარჯვეთა სცვლის ტრიბუნაზე რომელღაც შუახნის მუშა. მისი ახოვანი შეხედულება და ბუნებრივი დადნჯებული სახე ძალაუნებურად იზიდავს ადამიანს. მე ვეძებ მომარჯვებულ ადგილს, რომ კარგათ დავუგდო ყური, მაგრამ დაიც, დაიც!

ეს შორს მაცქერალი აზრიანი შავი თვალები, ეს სუფთა ლითონთან ჩამოსხმული ზარიანი ხმა თითქოს ჩემთვის ნაცნობი არის.

— ბ. ვიგონებ! არა მჯერა!

უფრო ახლოს მიდგიარ, უფრო ვაკვირდები!

დიაღ, ის არის! **სესია!**

მე გული აღარ მითმენს. გაჭირვებით მივაპობ გზას და მივდიგარ სულ ახლო, ტრიბუნასთან.

დიაღ, ეს სესია მურჯიკნელია! მაგრამ თანაც ვეღარა ვცნობულობ:

სად ტფილისის გამასწორებელი სახლი, სად დნეპროსტროის ტრიბუნა!

სად ის სასოწარკვეთილი სესია — უკანასკნელად ჩემთან რომ იყო და სად ეს რწმენით მეზნებარე ადამიანი — აუარებელ მსმენელთა გულს რომ არყევს მეხად გატყორცნილი თავისი სიტყვით!

მე მახსოვს სესია დეგნილი, ცხ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

კონსტანტინე ლორთქიფანიძის ლირიკის შესახებ *)

პროლეტარული მწერლის ლირიკა არაა
[illegible]წყვეტილი და განმარტოებული ინდივი-
[illegible]ალისტური განცდა. პირად განცდათა გა-
[illegible]ოცემის სახით იგი მხოლოდ ამახვილებს
[illegible] აჯამებს მოწონავე სოციალუო-ძასიურ
[illegible]ძლრაფებას და ბრძოლას. პროლეტარული
[illegible]ირიკა პირველ ყოვლისა მუსიკალურად
[illegible]ორგანიზებული პუბლიცისტიკაა, იგი ტენ-
[illegible]ენციურია და არ შეიძლება არ იყოს ტენ-
[illegible]ენციური, როგორც სოციალიზმისათვის
[illegible]ბრძოლ ეპოქის მუშათა კლასის რე-
[illegible]ოლიუციური ენერგია.

[illegible]ენს თანამედროვე პროლეტარულ მწე-
[illegible]ლობაში **კონსტანტინე ლორთქიფანიძე**
[illegible]ალი მოწონავე მხატვრული ლირებულე-
[illegible]ებს შემქნელია. მან უკვე განვლო ლიტე-
[illegible]ატურულ დადგენების მეტად მდიდარი პე-
[illegible]ბიოდი, რომელიც ნაწილობრივად წვრილ-
[illegible]ატურეუაზიულ ლიტერატურულ გარემოცვის
[illegible]ფწოლის დაძლევასთან. ერთად შეიცავს
[illegible]ართული საბჭოთა ლიტერატურისათვის
[illegible]ალი პერსპექტივების გაშლას, განსაკუთ-
[illegible]ებით, საკოლმეურნეო თემატიკის იდეურ-
[illegible]ტვრულ დონის ამაღლების დარგში.

[illegible]ახლახან გამოცემული ლექსების კრებუ-
[illegible]ის პირველი წიგნი ერთგვარი შეკრებაა
[illegible] ცალკეულ ლირიკულ ლონისძიებებისა,
[illegible]ომლითაც ავტორი განუწყვეტლივ თავს
[illegible]ამდა ძველი ქვეყნის ყველა ძალებს.

[illegible]წიგნისათვის წამძღვარებულ ეპიგრაფის
[illegible]ანახმად „წარსული წლების ლირიკისათვის
[illegible]ვის მოყრაში გამოიხატება არა მარტო
[illegible]ქნიკურ - ლიტერატურული მომენტი,
[illegible]რამედ განსაზღვრულ ისტორიულ პერიო-
[illegible]ის კლასობრივ ბრძოლის ანარეკლი, რო-
[illegible]ლიც ამა თუ იმ ემოციონალურ - მხატვ-
[illegible]ული ძალით დაჭერილი, კვლავ განაგრ-
[illegible]ებს იდეურ - ორგანიზაციულ ფუნქციის
[illegible]ულებას.

[illegible]მთავარი, რაც ასულდგმულებს და ზოგ-
[illegible]ჯერ განუმეორებელ და თვისებურ სიახ-
[illegible]ლეს აძლევს კ. ლორთქიფანიძის ლირიკას—
[illegible]ესაა საქართველოს კომკავშირის ცხოვრების
[illegible]და კერძოდ მისი წარმოშობის ზოგიერთი
[illegible]მენტის მხატვრულად საგანგებო ყანრით
[illegible]ოცემა.

[illegible]ოთხრობაში ლექსით „ერთი მათგანი“
[illegible]ურყოფილია გაუპიროვნებული და სქემა-
[illegible]ტური, შიშველ პუბლიცისტური მოცემა
[illegible]ომბავალ კომკავშირელის და ჯერ ხარაზის
[illegible]ტარა შეგირდის მწარე კლასობრივი გა-
[illegible]ოცდილებისა. აქ ავტორი თანდათანობითი

*) ლექსების კრებული. წიგნი 1-ლი. 1925-1932, სახელგამი, 1933.

[illegible]ალშლით გვიჩვენებს პროლეტარული ფსი-
[illegible]ქოლოგიის ჩასახვის და გაშლის პროცესს.
[illegible]ეკლასირებულ გლეხის ბიჭის ჩვეულებ-
[illegible]რივ და ტიპიურ ექსპლოატატორულ შრო-
[illegible]ლ და თავშეუსაფარ არაადამიანურ პირო-
[illegible]ებების მეტად პლასტიურ, ხელშესახებ და
[illegible]მხატვრულ მოხაზვით, მეტის ოსტატობით
[illegible]და კონკრეტ კლასობრივ გარემოცვის მო-
[illegible]ცემითაა წარმოდგენილი დამახასიათებელი
[illegible]ძველი შინამრეწველის ტიპი, ბაზრის კუ-
[illegible]ოხე,

[illegible]სად არეულა გარკვეული და
[illegible]ეურკვეველი ხელობის კაცნი,
[illegible]სადაც ცხვირიდან ძმარს დაგადენენ
[illegible]თუ მოწოდებულ ჭიქას არ დაცლი...

[illegible]მენშევიკური ეპოქის ჩიხი მოცემულია
„ერთი მათგანის“, კომკავშირელის ავტო-
[illegible]ბიოგრაფიული ხაზებით გამართულ თავგა-
[illegible]დასავალში, აოხრებულ ქუთაისის ფონზე
[illegible]საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების წინ.

[illegible]მორჩა, გათავდა! აღარ წყდებიან
[illegible]ჩემი დღეები დამპალ ძაფივით...
[illegible]ველო გვარდია, მე არ მრცხვენია
[illegible]ჩემი ღარიბი ბიოგრაფიის...

[illegible]მაგრამ შემდეგ „თითებზე ჩამოსათვალი
„ძნელაძის სპარტაკელები“ (იხ. ლექსი „კომ-
[illegible]კავშირელი“) გადაქცეულა ახალგაზრდა-
[illegible]თა ტყეთ, ვისთვისაც „სიცოცხლე
[illegible] ეს უზომო სიხარულია.
[illegible]ათას მომავალ
[illegible]ქარაშხალზე გამრავლებული.

[illegible]ლექსში „რაიკომის საწერი მანქანა“ ფე-
[illegible]რადების საზღვრითი დინამიკითაა მოცემუ-
[illegible]ული კომკავშირის ყოფის და ბრძოლის
[illegible]დღეები და აღდგენითი პერიოდის მთავარ
[illegible]საფრთხეთ მიჩნეულია — ახალი მტერი:

[illegible]ხედავ მოძვრება ბუნაგიდან ობივატელი
[illegible]ტყვიაზე უფრო
[illegible]დაუნდობი და საშიშარი.

„ობივატელი“, ეს კონტრ-რევოლიუციის
[illegible]ერგადი სახე, რომელიც ოცნებობს „დიქა-
[illegible]ტურის მოლბობაზე“, ეს „სპეცი“, რომე-
[illegible]ლიც „ყოველნაირი დროშის ქვეშ ცხოვ-
[illegible]რობს“ და წარურჩულებს პოეტს: „ხომ
[illegible]ალგად ვცხოვრობთ, რა საჭიროა ჯერ კო-
[illegible]მუნიზმი“, წმინდის კანდიდატი, რომელიც
[illegible]სმის მერე

[illegible]შინ მოვა სირბილით,
[illegible]გაიხდის კომუნიზმს
[illegible]როგორც სპეცსამოსელს,
[illegible]რევოლიუციას მოსაწყენ წიგნივით
[illegible]გადაინახავს
[illegible]მტვერიან თაროზე —

[illegible]ი ისინი ვისაც ამხელს პოეტი სარკას-
[illegible]ტიული, დაუნდობელი სატირით, ვის ნი-
[illegible]ღბთა ჩამოგლეჯაში იგი იჩენს კომკავში-
[illegible]რულ ენტუზიაზმს და პუბლიცისტური პო-
[illegible]ეზიის მათრახის სიმწვავეს.

1926 წ. თარიღიან ლექსში „ნეპ“ პოეტი
[illegible]არ აყვება მეგობრის წუწუნს იმის შესახებ,
[illegible]რომ რევოლიუციას „მოწყენის ნისლი შე-
[illegible]მოეხვია“, მან მტკიცედ იცის თუ რას ნი-
[illegible]შნავს უკან დახევა“ იმისთვის, რომ აიღო
[illegible]კიდევ უფრო მეტი გაქანება წინ გადასახ-
[illegible]ტომად, მას ერთი წუთითაც არ ავიწყდება,
[illegible]რომ რევოლიუციაა...

...ვეფხია, მოულოდნელად
[illegible]მსხვერპლს მაინც დასცემს გაბასრულ
[illegible]ალანჭებს.

[illegible]და სწორედ ამ უსაზღვრო სოციალურ
[illegible]ოპტიმიზმშია კ. ლორთქიფანიძის პოეზიის
[illegible]კლასობრივად და იდეურ-მხატვრულად მაგ-
[illegible]ა და ცხოველმყოფელი ძალა. აქედან
[illegible]ქვეყნის გარდამქმნელ კლასის უძლეველ
[illegible]ძალების სიღრმიდანაა ამოღებული ის სისა-
[illegible]ღე და დარწმუნება დღევანდელი
[illegible]ბრძოლის და საბოლოო მიზნის სისწორე'ში
[illegible]და სამართლები, რომლითაც იგი უპასუ-
[illegible]ხებს თვითმკვლელ ესენინს და მის „ყან-
[illegible]წელ“ აპოლოგეტებს:

[illegible]ბავ სოკვდილზე ფიქრებსაც
[illegible]არ ეკარებს გონება,
[illegible]სჯობს კისერზე გრიგალი
[illegible]მოვხვიოთ თოკივით,
[illegible]ნაწარალავ. მაგიერ
[illegible]დაკლოთ ეს ცხოვრება.

[illegible]კ. ლორთქიფანიძემ მშვენივრად იცის
[illegible]ოუ რაოდენი ძალა შესწევს საკუთრების
[illegible]ბრძნებას, მესაკუთრის გრძნობის ნა-
[illegible]შთებს განსაკუთრებით წვრილი მწარმოე-
[illegible]ბლის—გლეხის—შეგნებაში: ამისი მოხდე-
[illegible]ნელ ილუსტრაციად წმინდა კ. ლორთქიფა-
[illegible]ნიძისებური ენერგიით მოცემული „საჩივარი“
[illegible]ლექსი, რომელშიაც აშკარად გამოსჭვივის
„სიმინდის რესპუბლიკის“ კონცეპციის მო-
[illegible]მავალი მოხაზულება.

[illegible]ჩვენი სინამდვილის ძირითად სოციალურ
[illegible]წინააღმდეგობათა [illegible]ოსახვის დროს პოე-
[illegible]ტი, როგორც „[illegible]ერგი მეხანძრე მაღალ
[illegible]კოშკზე დამდგარი“, ყოველთვის ხედავს
[illegible]ძველ, დახავსებულ და ხარ გრძნობების
[illegible]მოახლოებულ საბოლოო აღსასრულს პრო-
[illegible]ლეტარული ენტუზიაზმის განუწყვეტელ
[illegible]ზრდაში მყოფ დარტყმების ქვეშ.

[illegible]დაჭკარ, დალეწე თუ სადმე დარჩა
[illegible]დღეს უკანტარო განცდების კერა;
[illegible]დაჭკარ იქ, სადაც ხალისის ნაცვლად
[illegible]პროფესიების სიცივე ბერავს.

[illegible]საწარმოო გეროიზმის პატეთიკას და მის
[illegible]თუმც არა სრულ იდეურ-მხატვრულ ახსნას
[illegible]ავტორი იძლევა ლექს „მუშა-გამომგონებე-
[illegible]ლში“. ლექსის ექსპოზიციაში გადმოცემუ-
[illegible]ლია დამკვრელი—გმირის ბავშობის სურა-
[illegible]ი, რომელიც მოგვაგონებს „ერთი მათგა-
[illegible]ნის“ გმირის მწარე შეგირდობას, რის შემ-
[illegible]დეგ უშუალოთ იწყება სტატიურად და უკ-
[illegible]ე ჩამოყალიბებულად ნაგულისხმევი ორი
[illegible]ბრიგადის დამკვრელობა და შეჯიბრი. მაგ-
[illegible]რამ ამასთან ჩვენ ვერ ვხედავთ ამ უმაღ-
[illegible]ესს საზოგადოებრივ მოვლენათა აღმოცე-
[illegible]ნებას და, საწარმოო-ტექნიკურ მიღწევების
[illegible]წმინდა ტექნიკურ მხარეს გარდა, ბრიგადის
[illegible]მონაწილეთა კლასობრივ შეგნების ზრდას,
[illegible]როგორც საყრდენს ახალ სოციალისტურ
[illegible]ურთიერთობათა ჩანასახისათვის.

[illegible]შრომის სოციალისტური ფორმის და-
[illegible]რჩის დადგენების პროცესი მეტად რთული
[illegible]ნების პროცესი მეტად რთული და წინა-
[illegible]აღმდეგობები სავსეა.

[illegible]ერეულის საერთო მაღალი იდეურ-მხა-
[illegible]ტვრული ხარისხის და სოციალურ აქტივა-
[illegible]დობის რკალიდან მოვარდნილია პასიური
[illegible]ნეიტრალური და მკრთალი ფერწერითი—ა-
[illegible]წერილობითი მანერით შესრულებული
[illegible] „სტენკა რაზინი“, სადაც ავტორის
[illegible]ავსებით დამორჩილებია სარომანსო ლიტე-
[illegible]ატურის ტრადიციებს რაზინის თემის გაგე-
[illegible]ბაში და არ აცდენილა მის სოციალურ
[illegible]ვაზრებას.

[illegible]ოდესაც [illegible]ოთქმის ავსებით აღდგენილი
[illegible]პერიოდის რკალში იმყოფებული შემოქმე-
[illegible]ების ნიმუშები იმდენ იდეურ - რე-
[illegible]ოლუციურ და ემოციონალურ ზე-
[illegible]გავლენის ძალას იჩენენ, რომ დღესაც
[illegible]ბენილს სრულ გამოძახილს პოულობენ
[illegible]კითხველის მხრივ, ასეთი მოვლენა უტყუა-
[illegible]რი დადასტურებაა, მათში მყოფ მხატვრულ
[illegible]და სოციალურ მომენტების გამძლეობის და
[illegible]მათი არა ისტორიული არამედ სავსებით აქ-
[illegible]ტუალური და საბრძოლო ფუნქციონალური
[illegible]მნიშვნელობისა.

[illegible]კ. ლორთქიფანიძის ლექს. კრებ. პირველი
[illegible]წიგნიც მის დღევანდელ მებრძოლ წი-
[illegible]გნების რიგში სდგას, და მასზე თამამად
[illegible]შეიძლება ითქვას რუსი პოეტის სიტყვები:

Он вырван из ножон
И блещет вам в глаза,
Как и в былые дни
Отточенный и острый...

განვამტკიცოთ ავტონომიურ რესპუბლიკების სალიტერატურო ორგანიზაციები

საბჭოთა მწერლობის პირველი საკავშირო ყრილობისათვის სამზადისთან დაკავშირებით საქართველოს საბჭოთა მწერლების საკავშირის პრეზიდიუმმა გამოიკვლია ავტონომიურ რესპუბლიკების მწერალთა ორგანიზაციების მუშაობა. მათი საქმიანობის გასაცხოველებლად საჭირო ღონისძიებათა დამუშავებისა და განხორციელების მიზნით, ადგილებზე მიგლინებულ იყო სპეციალური ბრიგადები კავშირის პრეზიდიუმის წევრების შემადგენლობით. მიგლინებულმა ამხანაგებმა ადგილებზე ჩაატარეს მუშაობა საკავშირო მწერალთა ყრილობის ამოცანების პოპულიარიზაციის ხაზით, შეამოწმეს ყრილობისათვის სამზადისის მიმდინარეობა და საერთოდ ადგილობრივ მწერალთა კავშირის იდეურ-შემოქმედებითი, მასიური და ორგანიზაციული საქმიანობა.

საქ. საბჭოთა მწერლების კავშირის პრეზიდიუმმა თავის 24 ივნისისა და 11 ივლისის სხდომაზე მოისმინა მიგლინებულ ამხანაგების მოხსენებები და მიიღო დადგენილება თვითეულ სალიტერატურო ორგანიზაციის მუშაობის გასაცხოველებლად.

სამხრეთ-ოსეთის მწერალთა კავშირი

სამხრეთ-ოსეთში მიგლინებულ მწერალთა ბრიგადის მიერ წარმოდგენილ მასალებისა და ამხ. ბეგიზოვის მიერ მწერალთა კავშირში გაკეთებულ მოხსენების მიხედვით პრეზიდიუმმა გამოარკვია, რომ სამხრეთ-ოსეთის ლიტერატურულ ორგანიზაციის მუშაობაში, თვალ რიგ მნიშვნელოვან მოვლენებთან ერთად (მწერალთა შემოქმედებითი აქტივიზაცია, კერძოთ მხატვრულ პროზის საგრძნობი განვითარება, ლიტ. პროდუქციის მხატვრულ ხარისხის და იდეურ სიმტკიცის ზრდა და სხვ.) ადგილი აქვთ მთელ რიგ ნაკლოვანებებს, რომლებიც აფერხებენ პარტიის 23 აპრილის ისტორიულ დადგენილების რეალიზაციის წარმატებით მიმდინარეობას.

ორგანიზაციაში ჯერ კიდევ ადგილი აქვს ჯგუფობრივობის ნაშთებს, რაც ხელს უშლის კავშირში შემავალ მწერალთა სრულ კონსოლიდაციას და დარაზმვის პარტიის სოციალისტურ-პოლიტიკური ხაზის დასაძლევად. ორგანიზაცია მოკლებულია საჭირო ფინანსიურ საღსრებს და მუშაობას აუტანელ პირობებშიც, რაც უპირველეს ყოვლისა გამოიხატება კავშირის ხელმძღვანელობაში განთავისუფლებული მუშაკის სრულებით არ ყოლა. საერთოდ მწერალთა აქტივი და კავშირის ხელმძღვანელი ამხანაგები იმდენად გადაგვარებული არიან პარტიულ-პროფესიონალური და სხვ ხასიათის სამუშაოებით, რომ მათ მეტად მცირე დრო რჩებათ შემოქმედებითი მუშაობისათვის და მწერალთა კავშირის ხაზით საშუალო. მწერალთა ყოფა-ცხოვრების საკითხები სრულიად მოუგვარებელია. მათი მომარაგების, საბინაო პირობების და სხვათა გასაუმჯობესებლად არ სწარმოებს არავითარი მუშაობა. მწერალთა კავშირის სალიტერატურო გამოცემანი ვერ ამოდიან რეგულიარულად საჭირო დოტაციის, ქაღალდის, პოლიგრაფიული ბაზის უქონლობის გამო. კავშირი მეტად სუსტად აწარმოებს მასიურ მუშაობას. მწერალთა საღამოების, მოხსენებების და სხვა სახის გამოსვლების, მოწყობას ანის შემთხვევითი ხასიათი. სრულიად არ გაშლილა დისკუსია შემოქმედებითი საკითხების ირგვლივ, მუშაობა ლიტერატურულ წრიების და საერთოდ მასიურ სალიტერატურო მოძრაობის ხაზით ბრძოლა არა დამაკმაყოფილებლად სწარმოებს.

ამის მიხედვით პრეზიდიუმმა მიიღო დადგენილება, რომელშიაც სხვათა შორის დასახულია შემდეგი ღონისძიებანი:

„აღიძრას შუამდგომლობა სათანადო რესპუბლიკურ და სამხრეთ-ოსეთის ხელმძღვანელ ორგანოების წინაშე, სამხრეთ-ოსეთის მწერალთა კავშირს შეექმნას მუშაობისათვის აუცილებელი ფინანსიური ბაზა და უზრუნველყოფილ იქნეს კავშირას გაზეთის რეგულიარული გამოცემა, სათანადო დოტაციით, ქაღალდით და პოლიგრაფიული პირობებით.

ეთხოვოს სახ. კ. ბ. (ბ) სამხრეთ-ოსეთის საოლქო კომიტეტს უზრუნველყოს მწერალთა ორგანიზაციის ნორმალური მუშაობა, მის ხელმძღვანელობაში განთავისუფლებულ პასუხისმგებელ მუშაკის დანიშვნით და საერთოდ გახიხილოს საკითხი მწერალთა აქტივის არა ლიტერატურულ სამუშაოებით დატვირთვის შესაძლებელ შემცირების შესახებ.

ეთხოვოს სამხრეთ-ოსეთის ხელმძღვანელ ორგანიზაციებს მიიღონ ღონისძიებანი მწერალთა საყოფაცხოვრებო პირობების გაუმჯობესებლად.

ეთხოვოს საქ. პროფსაბჭოს მიუთითოთს სამხრეთ-ოსეთის პროფორგანიზაციებს აღმოუჩინონ მწერალთა კავშირია საჭირო დახმარება მასიურ-ლიტერატურულ მოძრაობის ხაზით მუშაობის გაშლაში.

დაევალოს სამხრეთ-ოსეთის მწერალთა კავშირის საბჭოს ყურადღების ცენტრში დააყენოს შემოქმედებითი დისკუსია და საერთოდ მწერალთა შორის იდეურ-შემოქმედებითი მუშაობა. კავშირმა დაუყოვნებლივ შეიმუშაოს ოპერატიული გეგმა მშრომელი მოსახლეობის ლიტერატურული მომსახურეობისა და სისტემატიურად მოაწყოს მწერალთა საღამოები, მოხსენებები და დისპუტები სალიტერატურო თემებზე. კავშირმა აუცილებლად უნდა გააფართოოს სალიტერატურო წრეების ქსელი და გააღლოს მუშაობა დამწყებ მწერალთა კადრებთან.

სამხრეთ-ოსეთის მწერალთა კავშირმა გააძლიეროს ბრძოლა ჯგუფობრივობის ყოველგვარ ნარჩენებთან და ხელი შეუწყოს ძალთა ნამდვილ კონსოლიდაციას პარტიის ხაზის ირგვლივ ლიტერატურაში.

საქართველოს მწერალთა კავშირის პრეზიდიუმმა გააძლიეროს კავშირი და ოპერატიული ხელმძღვანელობა სამხრეთ-ოსეთის მწერალთა კავშირზე კავშირის პასუხისმგებელ მუშაკების ხშირი მივლინებებით, რომლებმაც გარდა ორგანიზაციული დავალებებისა, უნდა ჩაატარონ ადგილობრივ თეორიულ-შემოქმედებითი ხასიათის მუშაობა.

მწერალთა კავშირმა უნდა გაუწიოს კონკრეტული დახმარება სამხრეთ-ოსეთის ორგანიზაციას ყველა ჩამოთვლილ ნაკლოვანებათა აღმოფხვრის საქმეში. კავშირის პრეზიდიუმის ერთ-ერთი წევრი მიმაგრებულ იქნას სამხრეთ-ოსეთის ორგანიზაციაზე პრაქტიკული დახმარებისა და ხელმძღვანელობის გაძლიერების მიზნით.

„სალიტერატურო გაზეთმა“ სისტემატიურად გააშუქოს სამხრეთ-ოსეთის სალიტერატურო საკითხები. „მნათობმა“ მოათავსოს თარგმანები სამხრეთ - ოსეთის საბჭოთა მწერლობის საუკეთესო ნიმუშებისა. „ფედერაციამ“ შეიტანოს საგამომცემლო გეგმაში სამხრეთოსეთის მწერლების თარგმანები. აგრეთვე დაისვას საკითხი სახელგამის წინაშე მიმდინარე წელსვე გამოსცეს სამხრეთ-ოსეთის მხატვრულ მწერლების ნიმუშების კრებული ქართულ ენაზე“.

აჭარისტანის მწერალთა კავშირი

აჭარისტანის მწერ. ორგანიზაციის გამოსაკვლევად მივლინებული ბრიგადის (ამხ. **ვ. ჩხიკვაძის** და **სიმ. ჩიქოვანის** შემადგენლობით) ჩატარებულ მუშაობის შედეგებიან შესახებ პრეზიდიუმმა მოისმინა ამხ. სიმ. **ჩიქოვანის** მოხსენება.

გაპაორკვა, რომ აჭარისტანში საბჭოთა მწერლობის ორგანიზაცია ჯერ-ჯერობით შედარებით სუსტია შემოქმედებითი ძალებით, ორგანიზაცია უმთავრესად შესდგება დამწყებ მწერლებისაგან, ორგანიზაციის მუშაობის გაცხოველებაში დიდი როლი შეასრულა გასულ წელს აჭარისტანში მივლინებულ საბჭოთა მწერლების დელეგაციამ მიერ ჩატარებულმა მუშაობამ. ამჟამად ორგანიზაციას აქვს საკუთარი ბინა, ყავს განთავისუფლებული მომუშავე, კავშირი მართავს საღამოებს, როგორც ბათომში, ისე რაიონებში. კავშირმა გამოსცა რამოდენიმე სალიტერატურო ვეფერდი გაზ. „საბჭოთა აჭარისტანში“ და სხვ. მაგრამ ორგანიზაციას მაინც არა აქვს შექმნილი მუშაობის ყველა აუცილებელი პირობები. ფინანსიური ბაზა კავშირისა მეტად სუსტია. სახელმწიფო ბიუჯეტში არ არის გათვალისწინებული მწერალთა კავშირისათვის საჭირო საღსრები. მწერალთა საყოფაცხოვრებო პირობების გაუმჯობესებას არ ეძლევა საჭირო ყურადღება, კავშირს არ ყავს საჭირო ძალები მწერალთა მოქმედებითი—ალმზრდელობითი მუშაობის საწარმოებლად. შემოქმედებითი დისკუსია სრულიად არ სწარმოებს, მასიურ-სალიტერატურო მოძრაობა და წრეების მუშაობა მეტად სუსტად მიმდინარეობს. აჭარისტანის პროფესიონალური კავშირი არ უწევს თითქმის არავითარ დახმარებას მასიური მუშაობის გაშლის საქმეს. მწ. კავშირს არა აქვს საშუალება ბეჭდვითი ორგანოს შექმნისა, „მწერალთა შემოქმედებითი წახალისებისათვის. დამწყებ მწერლებზე არ ხორციელდება სწორი ალმზრდელობითი ხელმძღვანელობა.

საქართველოს საბჭოთა მწერლების კავშირის პრეზიდიუმის დადგენილებაში აჭარისტანის მწერალთა კავშირის შესახებ სხვათა შორის გათვალისწინებულია შემდეგ ღონისძიებათა განხორციელება:

აჭარისტანის მწერალთა ორგანიზაციაში შემოქმედებითი-ალმზრდელობითი მუშაობის გასაძლიერებლად და თეორიული დონის ამაღლების მიზნით ხანგრძლივად იქნება მიმაგრებული მწერალთა კავშირის პრეზიდიუმის ერთ-ერთი მუშაკი, რომელმაც უნდა იმუშაოს აჭარისტანის ახალგაზრდა დამწყებ მწერლებთან. მიმაგრებულ უნდა იქნას აგრეთვე აჭარისტანში ერთ-ერთი კვალიფიციური საბჭოთა მწერალი ხანგრძლივი შემოქმედებითი მივლინებით, რომელსაც გარდა საკუთარი შემოქმედებითი მუშაობისა აჭარისტანის მასალებზე, დაევალება გაუწიოს აჭარისტანის მწერალთა კავშირს დახმარება ორგანიზაციულ-შემოქმედებითი მუშაობაში.

პრეზიდიუმმა დაადგინა: „დაისვას საკითხი სახელგამის წინაშე მიმდინარე წლის ბოლომდე გამოსცეს აჭარისტანის მწერალთა ალმანახი. „სალიტერატურო გაზეთმა“ სისტემატიურად უნდა გააშუქოს აჭარისტანის მწერალთა კავშირის მუშაობა.

პერიოდულად მივლინებულ იქნას აჭარისტანში მომხსენებლები ლიტერატურის ძირითად საკითხებზე და მწერალთა საღამოების გასაძღვანებლად.

(გაგრძელება მე-4 გვ.)

უწყინარი შენიშვნები*)

კ. კალაძეს—„უჩარდონი“-ს შესახებ

[illegible]ოგორც ამბობენ, ერთმა მხატვარმა და-
[illegible]ბატა ლომი, მაგრამ თვითონვე შეატყო,
[illegible]რომ ლომი რაღაც შელანძღული გამოუვი-
[illegible]და. ჭკვიანმა ავტორმა გაუგებრობის თავი-
[illegible]დან ასაცილებლად წაწერა: „ეს ლომია და
[illegible]არა ძაღლი“.

[illegible]ია საჭიროა გაჭიანურებული წილადობი-
[illegible]ლ და უბრალო რამის მაღალ-ფარდოვან
[illegible]ბუნდოვანებაში გახვევა. ვსთქვათ მარტივად
[illegible]და პირდაპირ: ასე დაემართა **კარლო კალა-
[illegible]ძესაც — „უჩარდონის“ სახით.**

[illegible]ალბათ აქაც ჭკვიანმა ავტორმა შეატყო,
[illegible]რომ მის მიერ დახატული ლომები, დამა-
[illegible]ჯერებლად ვერ ღრენდნენ, შეშინებით ვე-
[illegible]რავის შეაშინებდნენ, განსაკუთრებულ ყუ-
[illegible]რადღებას ვერ მიიქცევდნენ და ასეთი „ბე-
[illegible]დის“ ასაცილებლათ თავის სურათს სჩქა-
[illegible]როდ წაწერა **დ. ბენაშვილის** აჩქარებული
[illegible]ხელით, რომ ეს კალაკი კალაკია და კო-
[illegible]მუნისტი — კომუნისტია. ეს არ იკმარეს.
[illegible]„იაოლიკების“ წამწერი, ასეთი როლის და-
[illegible]ასრულებით „წარჩინებული“ და ამ ნიადაგზე
[illegible]ბედნიერების ბურუსით ბრუ დახვეული,
[illegible]დაფიქრებისა და შემოწმების უნარ დაკარ-
[illegible]გული კიდევ მეტად გაკადნიერდა და მიუ-
[illegible]მატა: „ესენი კლასიკური ტიპებია, ჯერ არ
[illegible]არსებულნი ქართულ მწერლობაშიო“.

[illegible]კარლო კალაძის პოეტა „უჩარდიონზე“
[illegible]ბევრი რამ ითქვა. მას კრიტიკისაგან და
[illegible]მწერლებისაგანაც ჩვეულებრივზე მეტი ყუ-
[illegible]რადღება ეერგო წილად. ჩვენი მიზანი უნ-
[illegible]და იქნეს, რომ თვითეული ახალი და თვალ-
[illegible]საჩინო ნაწარმოები ყურადღების ცენტრში
[illegible]მოექცეს. მაგრამ ამ მიზნის მისაღწევ საშუა-
[illegible]ლებს გარჩევა უნდა.

„უჩარდიონმა“ ყურადღება მიიპყრო ავ-
[illegible]ტორის უჩვეულო პრეტენზიებითაც. ხმაურ-
[illegible]რთ, წინასწარი ბაჯი-ბუჯით და იმ მტვერის
[illegible]კრიანტელით, რომელიც უეჭველად მისი
[illegible]დალოცვითა და დასტურით, დააყენა პოე-
[illegible]მის წინასიტყვაობის ავტორმა **დ. ბენაშვილ-
[illegible]მა.** საქმე მარტო მასში კი არ **არის**, რომ
[illegible]დ. ბენაშვილმა იშვიათი **პოლიტიკურ**-ლი-
[illegible]ტერატურულ უეიცობა გამოამეღავნა, კრი-
[illegible]ტიკოსსადმი ესოდენ სავალდებულო საკუ-
[illegible]თარი მხატვრული გემოვნების ხიჩლუნგე
[illegible]ნთელჰყო და მემარჯვენე -„მემარცხენე“ გა-
[illegible]ხადრიგში თანაბარო „კომფორტით“ მოიკა-
[illegible]ლთა. ცხადია, ყველაფერი ეს მთავარია.
[illegible]მხოლოდ ამის შედეგია პარტიის სამხატვრო
[illegible]პოლიტიკის არსებითი მხარეების შეუგნებ-
[illegible]ლობა, მისი უგულებელყოფა, ცეკას 23
[illegible]აპრილის დადგენილების ძირითადი აზრის
[illegible]გუთვალისწინებლობა და ფაქტიურად მის-
[illegible]დამი დაპირდაპირება. სამარცხვინო და მას-
[illegible]თან სასაცილო, თავგადებული შიდგომა სა-
[illegible]ბჭოთა პროლეტარულ მწერლობის მიხწე-
[illegible]ვებისადმი („უჩარდიონი“ — მთელი თავით
[illegible]ძაღლა სდგას — თანამედროვე ქართულ
[illegible]მწერლობაზე“-ო).

[illegible]საერთოდ ანგდოტური უპასუხისმგებლო-
[illegible]ბა და გაცვეთილი პოზიორობა, ტიპიური
[illegible]წვრილ - ბურჟუაზიული ინდივიდუალიზ-
[illegible]მის ხაზები“ „დ. ბენაშვილი დაავადმყოფე-
[illegible]ბულია კომყოყოჩობით და მიილტვის იქი-
[illegible]თკენ, რათა თავის თავს მისცეს „რჩეულთა“
[illegible]რეპუტაცია — „მე არ ვეკუთვნი იმ ადა-
[illegible]მიანების რიცხვს“.და „არც იმათ რიცხვს“...
[illegible]„მე ზემოთ ვთქვი და აქაც ვიმეორებ“ და
[illegible]ა.შ.“—(ს.ა.ლ.კ.კ: ორჯონიკიძის სახ. რაი-
[illegible]კომის ბიუროს 14 მაისის დადგენილებიდან.
[illegible]გაზ. „კომუნისტი“, 19 მაისი). მაგრამ ამ
[illegible]**თავარშიდაც** — არსებითი ხაზგასმით უნ-
[illegible]და აღვნიშნოთ, ეს არსებითი კი არის ის,
[illegible]რომ „უჩარდიონის“ კრიტიკოსს არ ესმის
[illegible]პოემის მიერ აღებული პერიოდის ძირითა-
[illegible]დი სოციალური აზრი, ის ყალბი შეხედუ-
[illegible]ლებისაა, კომუნისტებზე სოფლად, კლასე-
[illegible]ბის „დაღუპვაზე“, სრული წარშოდგენა არა
[illegible]აქვს კულაკობაზე, და აქედან მახინჯი, ძი-
[illegible]რითადში შემცდარი წარმოდგენა აქვს სა-
[illegible]ბჭოთა მწერლობის ამოცანებზე. ამიტომ
[illegible]გამოაცხადა დ. ბენაშვილმა „უჩარდიონი—
[illegible]კულაკის კლასიკურ ტიპად და გულდა კი
[illegible]კომუნისტის კლასიკურ ტიპად. ამანვე მის-
[illegible]ცა ბენაშვილს შესაძლებლობა სოციალის-
[illegible]ტური ხელოვნების ამოცანა შემდეგ დაგვა-
[illegible]რად ჩამოეყალიბებინა:

„სოციალისტურმა ხელოვნებამ მხატვ-
[illegible]რულ წესრიგში უნდა მოიყვანოს კერძო სა-
[illegible]კუთრების მოსპობისა და კლასთა დაღუპ-
[illegible]ვის საფუძველზე აღმოცენებული სოციალ-
[illegible]ური ტრაღედია“. გარდა იმისა, რომ ამ
[illegible]ტრაღედიის ყოველად ბუნდოვანი, ზეკლასი-
[illegible]ური გაგებაა წარმოდგენილი, ამ დებულე-
[illegible]ბას მოაწერს ხელს ბურჟუაზიული ხელოვნ-
[illegible]ებაც. უპირველესს ყოვლისა ის მოაწერს,
[illegible]რადგან სწორედ მისთვისაა ტრაღედია კერ-
[illegible]ძო საკუთრების მოსპობა და კლასთა და-
[illegible]ღუპვა. შეიძლება ითქვას, რომ ვინ როგორ
[illegible]მოიყვანს „ძხატვრულ წესრიგში“ ამ ტრა-
[illegible]ღედიასო. კი მაგრამ როდის შემდეგ შეი-
[illegible]ქნა ტრაღედია საერთო (ის რაც ჩვენთვის
[illegible]უდიდესი სიხარულია, ის“ მტრისათვის
[illegible]„ტრაღედია“ ეს უნდა იკოდეს იმ კრიტი-
[illegible]კოსმა, რომელიც თავის „მე“-ს ასე ელო-
[illegible]�ება. იხ. კომკავ. ორჯ. რაიკომის დად-
[illegible]გენილება) როდის შემდეგ დაეთხზა ერთ-
[illegible]მანეთის სოციალისტური და ბურჟუაზიული
[illegible]ხელოვნების ამოცანები?

[illegible]ტრაგედიის საკითხის გაბუნდოვანებაზე
[illegible]და დამახინჯებაზე **არ შეეჩერებოდით,** თუ
[illegible]რომ სამწუხაროდ თვით **კ. კალაძის პოემაში**
[illegible]არ იყოს ეს ტრაღედია მისამართებ არეული
[illegible]და იდეურ - მხატვრულ გამოკვეთილობას,
[illegible]სიზუსტეს მოკლებული.

[illegible]პოემა „უჩარდიონი“-ს შეფასებისა და
[illegible]ტარჩევის საქმე, უსათუოდ შეაფერხა და
[illegible]დაეზარალა დ. ბენაშვილის წინასიტყვაობამ.
[illegible]მან ძალაუნებურად მიიპყრო კრიტიკის ყუ-
[illegible]რადღება. ეს მის ღირსებას არ გამოუწვევია.
[illegible]პირიქით, პოემის ავტორმა უსათუოდ უნდა
[illegible]გაიზიაროს პასუხისმგებლობა ამ წინასიტ-
[illegible]ყვაობის გამო. საქმე იმაშია, რომ კ. კალა-
[illegible]ძემ ასეთი წინასიტყვაობის „მოთმენით“ გა-
[illegible]მოამეღავნა თავის ძალის და კერ

ვემზადოთ საბჭოთა მწერლების საკავშირო ყრილობისათვის

აფხაზეთის შუამდგომლობა საქართველოს დ. აჭარისტანის სათანადო ხელმძღვანელ ორგანოების წინაშე, რათა აჭარისტანის მწერალთა კავშირის მუშაობისათვის აუცილებელი თანხები გათვალისწინებული იქნა ადგილობრივ ბიუჯეტით.

ეთხოვოს აჭარისტანის კაცს განიხილოს გასაწყლოვნად".

აფხაზეთის მწერალთა კავშირი

„ბოლშევიკური ბრიგადის მიერ პრეზიდიუმისათვის წარმოდგენილი - მასალებიდან ირკვევა, რომ აფხაზეთის საბჭ. მწერლობის კავშირმა ჩაატარა ნაყოფ. მუშაობა პარტიის 23 აპრილის დადგენილების რეალიზაციის ხაზით. განსაკუთრებით გაიზარდა მხატვრულ პროდუქციის ბეჭდვა და მისი იდეურ-მხატვრული ხასიათი.

ორგანიზაციას აქვს საკუთარი გაზეთი, სადაც ალმანახებს და ცალკე ავტორთა წიგნებს. კავშირს აქვს ნაციონალური სექციები და მათ მუშაობაზე ხორციელდება მეტადრე ერთიანი ხელმძღვანელობა.

სულ ბოლო წლებში შემოქმედებითი დისკუსია და მწერალთა შორის თეორიულ-კრიტიკული ნაკლებობით. მასიურ-სალიტერატურო ძმრთობის ხაზითაც მუშაობა ვერ მიმდინარეობს დამაკმაყოფილებლად. აგრეთვე არ არის სათანადოთ უზრუნველყოფილი კონსულტაცია და შემოქმედებითი-აღმზრდელობითი მუშაობა ახალ კადრებთან.

ადგილობრივ ხელისუფლების ორგანოები საკითხი მწერალთა საყოფაცხოვრებო პირობების გაუმჯობესების შესახებ.

ეთხოვოს საქართველოს პროფსაბჭოს მიეცეთოს აჭარისტანის პროფსაბჭოს მწერალთა კავშირისათვის მატერიალური და ორგანიზაციული დახმარების გაწევის შესახებ მასიურ-სალიტერატურო მოძრაობის ორგანიზებული ყურადღება მიაქციოს მუშათა სალიტერატურო წრეების ქსელს.

ეთხოვოს საქართველოს პროფსაბჭოს მისცეს საჭირო მითითება აბხაზეთის პროფსაბჭოს მწერალთა კავშირისათვის დახმარების გაძლიერების შესახებ. მასიურ - ლიტერატურულ მოძრაობის ხაზით.

აბხაზეთის საბჭოთა მწერლებთან ურთიერთობის გაცხოველების მიზნით ტფილისში მოეწყოს აფხაზეთის მწერლების სადამო. აგრეთვე აფხაზეთში მივლიებულ იქნას მწერალთა ბრიგადები სალიტერატურო გამოსვლების მოსაწყობად.

„სალიტერატურო გაზეთმა" გააკეთოს მიმოხილვა აფხაზეთის მწერალთა კავშირის ორგანოსი და შეფასება მისცეს პერიოდულად აფხაზეთის მწერალთა პროდუქციას. აგრეთვე იყოლიოს სპეციალური კორესპონდენტი აფხაზეთში.

„მნათობმა" მოათავსოს ბზაზეთის მწერლობის საუკეთესო ნიმუშების თარგმანები. დაისვას საკითხი სახელგამის წინაშე მიმდინარე წელს შეიტანოს საგამომცემლო გეგმაში აფხაზეთის მწერლების პროდუქციის კრებული.

მწერალთა კავშირმა გააძლიეროს კავშირი და ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელ მუშაკების სისტემატიურ მიერ ლინებით".

საქ. საბჭოთა მწერლების კავშირის პრეზიდიუმმა აღნიშნა, რომ ავტონომიურ რესპუბლიკებში არსებულმა მწერალთა ორგანიზაციებმა დღემდე სათანადოთ ვერ გამალეს მოსამზადებელი მუშაობა მწერალთა სრ. საკ. ყრილობისათვის. მთელი ძალები უნდა დაერაზმოთ, რათა შეეხვედეთ საბჭოთა წერლების ყრილობას. გარდატეხა უნდა მოვახდინოთ დაუყონებლივ.

ავტონომიურ რესპუბლიკების მწერალთა კავშირების მუშაობის შესახებ გაკეთებულმა მოხსენებებმა გამოიწვია დიდი ინტერესი. კამათში მონაწილეობა მიიღეს მ. ტროროშელიძემ, ს. ეულმა, პ. ჩხიკვაიძემ, ტ. ტაბიძემ, ლ. ქიაჩელმა, ბ. ულენტმა, გ. ბუხნიკაშვილმა, ს. ჩიქოვანმა, დ. შენგელაიამ, ფ. ნაროუშვილმა, კ. კალაძემ და სხვა საბჭოთა მწერლებმა.

გარდა თეთეული ორგანიზაციის შიმართ მიღებულ დადგენილებისა, პრეზიდიუმმა დაადგინა:

1. მწერალთა კავშირის აპარატში გამოყოფილ იქნას ერთი პასუხისმგებელი მუშაკი, ავტონომიურ რესპუბლიკების მწერალთა კავშირზე ხელმძღვანელობის გაძლიერებისა და რესპუბლიკის რაიონებში სალიტერატურო მუშაობის გაშლის მიზნით.

2. მწერალთა კავშირის პრეზიდიუმის და საბჭოს სხდომებზე პერიოდულად იქნას მოსმენილი ავტონომიურ რესპუბლიკების მწერალთა კავშირების მოხსენებები —მათი მუშაობის შესახებ.

3. საქართველოს საბჭოთა მწერლების კავშირის პრეზიდიუმის ყველა პრინციპიალური დადგენილებანი და სხვა სახელმძღვანელო მასალები დაუგზავნებლად ეგზავნებოდეს ავტ. რესპუბლიკების მწერალთა კავშირებს.

მწერალთა აქტივი ამოწმებს სახელგამის მუშაობას

„ახალი ნაწარმოები არ მიიღება,"—ასეთი ... „ბოლშევიკი" 9 პროც.-დან იგი დაეცა 5 პროცენტამდე მაშინ, როცა რუსეთის სახელმწიფო გამომცემლობაში იგი აღწევს 20 პროც., მაგრამ არ სრულდება ისიც, რასაც გეგმა ითვალისწინებს. მაგ., გასული წლის მხატ. ლიტერატურის გამოცემის გეგმა შესრულდა ოთხმოცი ... 40 პროც. დანაკლისით (ინ. ... დასკვნა).

გამოცემული მხატვრულ ნაწარმოებებში უმნიშვნელო ადგილი უჭირავს დრამატიულ ნაწარმოებებს, მიუხედავად იმისა, რომ დიდი მნიშვნელობისა (ბ. შანშიაშვილი).

მიეიწყებულია და მიჩქმალული ლირიკის გამოცემის საქმე (ს. ჩიქოვანი), უკანასკნელ ხანებში არ იცემა არც კლასიკური მწერლობა, რომლიდგან მხატვრობის ... ენის სიდიდრის მხრით მრავალ შესანშნავს ძველს ... ერთხელაც გამოქვეყნება არ ... (კ. გამსახურდია) კლასიკური ლიტერატურის კომენტარიები და რედაქცია ვერ დგას ... ოვან სიმაღლეზე, როგორც თანამედროვე. ისე კლასიკური ნაწარმოები, იბეჭდება ... ზე ... ყოველად შეუფუნარებელი კარექტირით (კ. გამსახურდია, ი. გრიშაშვილი, ა. გომიაშვილი), აბუჩად აგდებულია თარგმნილი მხატვრული ლიტერატურა და მთარგმნელები, რომელთაც სახელგამი მათი ნათარგმების განმეორებითი გამოცემის დროს ჰონორარზე უარს ეუბნება (ს. შანშიაშვილი, კ. გამსახურდია), ძალზე შემცირებულია ეროვნულ უმცირესობათა (სომხურ-თურქულის) მხატვრული ლიტერატურის გამოცემა,—რომელსაც მომდინარე წლის გეგმით ... ფორმაზე მეტი არ ეძლევა (მ. დარბინინი). ხშირად სახელგამი არღვევს ავტორებთან დადებულ ხელშეკრულებებს—დანიშნულ ვადაზე არ სცემს ნაწარმოებებს, ხოლო ჰონორარს გასულ წლებში მიღებულ, ხოლო წელს გამოცემულ ნაწარმოებებზე იძლევა წინანდელი ტარიფით. მხატვრულ ლიტერატურის ... ფორმალურ და ფაქტიურად ... ბა, ისიც მეტ წილად ტეხნიკურ სამუშაოების შესრულებას უნდება და თუ მხატვრული წიგნი მაინც იცემა და ხშირად მასი ტეხნიკური გარეგნული გაფორმება დამაკმაყოფილებელია,—ეს ამ ერთად-ერთი ... ბულ ... ბულ ... ...